Péntek 1054. Martius 17. 1848.

PESTI HIRLAP.

Megjelenik e' lap minden héten négyszer: vasárnap, kedden, csütörtökön és pénteken. Félévi előfizetés a' két fővárosban házhozhordással boriték nélkül 5 ft; postán borítékban hetenként kétszer küldve 6 ft 24 kr, négyszer küldve pedig 7 ft 12 kr pengőben. — Előfizethetni Pesten, hatvani-utczai Horváth-házban 583. sz. a. a' kiadóhivatalban, egyébütt minden kir. postahivatalnál. — Az ausztriai birodalomba 's egyéb külföldi tartományokba küldetni kivánt példányok iránt a' megrendelés csak a' bécsi cs. főpostahivatal' utján történhetik. — Mindenféle hirdetmények felvétetnek, 's egy 4szer hasábozott apró betűjü sorért, vagy ennek helyeért 5 pengő kr, a' kettős hasábu sorért pedig 10 p. kr számittatik.

☞ A' sajtó szabad!

TARTALOM. Kinevezés. Josephinumi ünnepély. Pest, mart. 16-án. Pest, márt. 16-án (a' tegnapi és mai nap). Országgyülés. 40-ik országos ülés a' m. főRRnél márt 14-én délután 3 órakor. Pozsony, márt. 14-én. Pozsony, márt. 13-án éjjel fél 11-kor. Rendes tudósitás 73-ik kerületi ülés márt. 10-én. — A' kapcsolt részek' szabályalkotási joga. III. Törvényhatósági dolgok. Szeged, márt 11-én. Abaujból, Zalából, Borsodból közgyülések. Külföld. Legujabb hirek. Dunavizállás. Hirdetések.

MAGYARORSZÁG ÉS ERDÉLY.

A' kir. helytartótanács Kendelényi József' előléptetése által megüresült segélydijas fogalmazó gyakornoki állomásra Nyisztor József eddigi dijtalan fogalom gyakorlót kinezni méltóztatott.

Vasárnapon, azaz: e' folyó évi mártiushó' 19-én, a' helybeli „Josephinum" nevü árva-intézet' megnyitásának ötödik évfordulati napja fog ugyanez árva-intézet' kápolnájában, d. e. 9 órakor, ünnepélyesen megtartatni.

Pest, márt. 16-kán.

Átalakulási időkhöz nagy férfiak kellenek, magas czélokhoz nagy eszközök.

A' nemzetek csodálatraméltó ösztönnel birnak, a' veszély' 's az ujjászületés' napjaiban — mert az utóbbi nem történhetik meg az első nélkül, — kitudni, kiismerni, kiválasztani azokat, kiket isten arra teremtett, hogy képét másoknál is inkább viseljék.

A' nép' szava, isten' szava, azt mondják. 'S hogy is ne volna az, valahányszor jóért, szépért, nagyért lelkesül a' nép.

Innen van, hogy midőn a' végzet' ujja a' nemzeti életnek egy erőteljesebb korszakára mutat, mindenekelőtt a' parliament', a' kamarák', a' törvényhozó testület' egybegyülését szorgalmazzák mind azok, kik a' közjót viselik szivükön.

Magyarország azon szerencsés állapotban van, hogy törvényhozását tanácskozás és végzéshozatal végett most nem kell nyakra-főre összedobolnunk.

Együtt van az már négy hónap óta.

'S tagjai között többen találkoznak, kiket isten és emberek előtt büszkén vallhat tolmácsainak e' nép.

De ezen törvényhozó testületre nehéz ostracismus nehezedik. Relegálva van a' nemzet' kebeléből az országnak egy határszéli városába, honnan a' hazára, a' nemzetre hatni nincsen módja, hol a' nemzet', a' nép', a' magyar faj' élő 's egyre fejlődő szelleme nem hathat elégségesen reája.

Ez roszúl van igy; a' magyar felelős kormány érzeni fogja, hogy ez nem maradhat igy ezentul, hogy az országgyülést Pozsonyból Budapestre kell átszállitani haladék nélkül. A' királyi palota 's az országház odaát a' hegytetőn, már nem győzik várni a' napot, midőn nemzet és fejdelem előtt félszázados időköz után megnyilhatnak ujra.

Ez volna az első teendő, ha nem volna egy még ennél is elsőbb, — alphája és omegája az összes alkotmányos életnek, az, hogy valamint már tettleg szabad a' sajtó, ugy országos törvény által is a' censura ellen örökre biztositassék.

E' nélkül nincsen áldás müveinken. E' nélkül hiába gyürközünk neki az épités' nagy munkájának; izzadjunk bár hajnaltól napestig, emlegessük a' hazaszeretet', a' szabadság' szent igéit száz és ezer izben, — mind ennek semmi haszna; ugy járunk, mint Bábel' munkásai, kik nem értették egymás' nyelvét.

Alkotmányos élet 's képviseleti rendszer sajtószabadság nélkül, — milly árva gondolat! mikor fogunk valaha a' feudalismus' pólyáiból kibontakozni! Mikor és miből fogják elvégre a' kormányok megtanulni, hogy a' sajtónak lenyügzése elmérgesitheti a' közvéleményt, de hogy irányt csak repressiv törvényen nyugvó sajtóintézkedések 's az általuk feltételezett eredmények adhatnak neki!

Pest márt. 16-án.

A' tegnapi nap históriai nyomokat hagyott maga után. Mi kezdetben csak demonstrátió' szinét viselé, később erkölcsi, békes forradalommá alakult. Az események' hire, mellyek Franczia- 's Németországon keresztül a' szomszéd Bécsig törtek, 's mellyek ugyanazon egy eszme' láncz-szemeit képezik, nálunk is azon ösztönszerü sejtelmet idézték föl, miszerint a' törvényhozásnak társodalmi uton is egy lökést adni, 's e' czélból egyesülni kell. Az egyesülési eszme az ifjui kebel' melegágyában fogamzott meg legelőbb. Ivek indittattak meg, egy, a' jövő vasárnap tartandó ifjusági reform-lakomára. Az ellenzéki körben kitüzettek az egyesülés' és petitió' pontjai. Ezeknek tárgyalása végett márt. 12-én ugyanott népgyülés volt hirdetve. A' folyamodvány' szerkezete Irinyi József által feltéve igy hangzott: „Egész Európa mozog. Az idő félszázaddal előbbre rugott. Egy gondolat rezgi át egész Európát: hogy a' létező állapot tovább nem maradhat. Nincs többé idő hosszas tanácskozásra, avagy épen halogatásra. Az eszmék meg vannak érve, az élet' szüksége követeli azokat. Magyarország' pillanatai drágák. Mi máskor csak hosszu időszak alatt fejlődhetett ki, most rövid uton 's haladék nélkül törvénybe foglalandó. A' monárchiát fenyegető veszély' elháritására a' fegyver nem elégséges; e' czélra nálunk az alkotmányosság' bővebb kifejtése 's a' pragmatica sanctió által velünk kapcsolatban levő népeknél annak behozatala az egyedüli eszköz. A' nemzet nem elégszik meg többé egyes engedményekkel, nem várhat a' fejlődés' eddigi lassu menetelére. Egész alkotmányunkat kivánjuk ezuttal tisztábahozatni 'stb. Következnek a' 12 pontok (lásd alább.) Mi ugy vagyunk meggyőződve — igy végződik a' szerkezet — hogy ezekben az alkotmányosság', a' haza' és dynastia' minden barátinak kivánságát fejezzük ki. Mi ezekért mindent készek vagyunk áldozni. Kérjük önöket, hogy ezen pontokat hazánk' jólléte és dicsősége végett még ez országgyülés alatt kieszközölni méltóztassanak." E' szerkezet ellen tétettek némelly kifogások. Sokan nem tarták azt még most körülményeinkhez alkalmazottnak. — Márt. 14-én pedig ugyanazon kör' közgyülésében azon inditvány nyert többséget, miszerint: a' petitió ne mindjárt, hanem az országos ellenzéki választmány által organisálandó agitátió' utján kezdessék meg.

Azonban még azon nap esti 9 óratájban megérkezett a' bécsi események' hire. Ez felvillanyozta a' kedélyeket. — Az ifjuság zugolódni kezde. „Ismét a' formák' életölő korlátai közé szoritnak bennünket" mondák egyértelmüleg. „Az alkalmat elszalasztandjuk ismét." — Illyes és hasonló aggodalmak szülték a' multnapi, demonstrátióra számitott meneteket, mellyeket mult számunkban röviden emliténk. — A' tömeg mentében nőttön nőtt, mint szokott a' folyam. Ereje' nőttével érezni kezdé, miként legelső teendője, felszabaditni a' leláncolt Tytánt — a' gondolatot. Igy született márt. 15-én d. e. 11½ órakor a' magyar sajtónak törvényes tiszta, censura által meg nem fertőztetett ágyából az első ikerszülött. Egyik, a' kivánatoknak tegnapi mellékletünkben is közlött 12 pontja, melly igy hangzik:

Mit kiván a' magyar nemzet?

Legyen béke, szabadság és egyetértés.

1) Kivánjuk a' sajtó' szabadságát, censura' eltörlését.
2) Felelős ministériumot Budapesten.
3) Évenkénti országgyülést Pesten.
4) Törvényelőtti egyenlőséget, polgári és vallási tekintetben.
5) Nemzeti őrsereg.
6) Közös teherviselés.
7) Urbéri viszonyok' megszüntetése.
8) Esküdtszék, képviselet, egyenlőség' alapján.
9) Nemzeti bank.
10) A' katonaság esküdjék meg az alkotmányra; magyar katonáinkat ne vigyék külföldre, a' külföldieket vigyék el tőlünk.
11) A' politicai státusfoglyok szabadon bocsáttassanak.
12) Unio (Erdélylyel).

Végül: **Egyenlőség, szabadság, testvériség!**

Az ikertestvér mellett méltólag állott Petőfi Sándor' következő lelkes költeménye:

Nemzeti dal.

Talpra, magyar, hí a' haza!
Itt az idő, most vagy soha!
Rabok legyünk vagy szabadok?
Ez a' kérdés, válaszszatok! —
A' magyarok' istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk.

Rabok voltunk mostanáig,
Kárhozottak ősapáink,
Kik szabadon éltek haltak,
Szolgaföldön nem nyughatnak.
A' magyarok' istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk.

Sehonnai bitang ember,
Ki most, ha kell, halni nem mer,
Kinek drágább rongyélete,
Mint a' haza' becsülete.
A' magyarok' istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk.

Fényesebb a' lánczнál a' kard,
Jobban ékesíti a' kart,
És mi mégis lánczot hordtunk!
Ide veled, régi kardunk!
A' magyarok' istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk.

A' magyar név megint szép lesz,
Méltó régi nagy hiréhez,
Mit rá kentek a' századok,
Lemossuk a' gyalázatot.
A' magyarok' istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk.

Hol sírjaink domborulnak,
Unokáink leborulnak,
És áldó imádság mellett
Mondják el szent neveinket.
A' magyarok' istenére
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk.

Petőfi Sándor.

Az ezernél számosabb nép fölemelt ujakkal ismétlé az esküt. — Irinyi József mutatá be szabad ég alatt az elsőszülötteket. 'S a' hulló esőben égből látszott reájok szállani a' keresztelés' vize. Az előbb emlitetten kivül szólottak még a' néphez: Petőfi, Jókay Mór (az ifjusági menet' vezetői) Bulyovszky Gyula és mások, kiket vagy nem ismertünk, vagy állásunk-szerinti leköttetésünk miatt nem hallhatánk. A' beszédeket, valamint az egész csoportozatot miveltség' szelleme lengé át. Még sétabotok is gyéren valának láthatók. —

Délután 3 óratájban ismét nevezetes dolgok történtek. A' városháznál, a' tanács' és választó-polgárság' jelenlétében, nyilvános közgyülés tartván, a' kinyomtatott pontoknak folyamodványkénti aláirása Szepessy Ferencz polgármester által megkezdetett, 's egyszersmind a' rend' fentartására a' tanácsból, választott-polgárságból és lakosokból következő 14 tagu állandó bizottmány neveztetett: Rottenbiller Leopold, alpolgármester, Kacskovics Lajos, főjegyző, Staffenberger István, szószóló, Molnár György szószóló-segéd, Nyáry Pál, Klauzál Gábor, Tóth Gáspár, Gyurkovics Máté, Irinyi József, Petőfi Sándor, Vasváry Pál, Irányi Dániel, Hengel Alajos, Egressy Sámuel. Az összes nép, melly a' beférteken kivül a' városház' terét is elfoglalá, mintegy 10—15,000-re tehető. A' 4½ órakor eloszlott gyülés kinyilatkoztatván, hogy még ezen országgyülésnek Pestre leendő áttételét szorgalmazni fogja a' királynál és nádornál, küldöttséget nevezett a' helytartó-tanács ideiglenes' 's a' központi könyvvizsgáló collégium' rendes elnökéhez: Stancsics Mihálynak, a' gondolatszabadság' martyrjának kibocsáttatását, a' censurának hivatalosan is eltörlését 's az iránt igéretet kivánni, hogy a' katonaság nem fog a' rend' fentartásába avatkozni. Az egész nap sürün hulló eső' daczára elláthatlan néptömeg kisérte a' küldöttséget, megbizatásának, ha szükség, nyomatékot szerzendő, 's a' helytartó-tanácsi épület' minden zugát elfoglalá. A' helytartó-tanács' ideiglenes elnöke végre, rövid tanácskozás után, Nyáry Pál bizottmányi taggal megjelenvén az ablakban, kimondatott, hogy a' censura e' pillanattól (5½ órakor) hivatalosan is meg van szüntetve, 's addig is, mig torló rendszer melletti sajtótörvényék hozatnának, a' netaláni kihagásoknak a' fennálló törvények szerinti megtorlására ideiglenes biróság fog felállittatni. A' katonaság csak akkor fog alkalmaztatni, ha Pestváros' hatósága kivánná. — Stancsics Mihály iránt végre oda nyilatkozott a' helytartó-tanács, hogy ő ugyan katonai őrizet alatt van, mindazáltal saját felelősségére kiküldött tagjai: gr. Almássy Móricz és gr. Török Bálint által, St. M. azonnali kiadására rendelést tőn. Hat óra után a' Pestről átment 's helyben összegyülekezett temérdek nép' örömrivalgási közben megnyiltak a' börtön' ajtai, 's a' kiszabaditott foglyot szabad polgártársai sok helyen kivilágitott ablakoknál fáklya-sorok közt hozták vissza Pestre. — A' nép' kivánatára a' sajtószabadság' megünneplése végett a' helytartó-tanácsi épületet is ki kelle világitni. — A' 7 órától 10½-ig együtt volt bizottmány' további határozatait ma már következő két (censurátlan) falragasztványokról olvassa a' nép:

Az egyik ez: Pestváros' közönsége' nevében alólirottak szerencsések hivatalosan értesiteni a' magyar nemzetet, hogy a' mi más országokban polgárvérbe került, — a'

reformot — Budapesten 24 óra alatt békes és törvényes uton kivivta a' törvényes egyetértés. A' városi tanács ugyan is a' választó-polgársággal értesülvén arról, mikép a' város polgárai és lakosai vele együtt akarnak értekezni az idők' komoly fejleményei felett, a' tanácskozási teremek századokon át zárva volt ajtait 1848-ik évi martius' 15-én délután 3 órakor a' népnek megnyitá, 's miután megértette annak törvényes kivánatait, azokat mint nagyobb részt már eddigelő is kebelében ápolt hazafiui ohajtásokat, egy szivvel, egy akarattal elfogadta, magaévá tevé, sőt azon tizenkét pontot, mellyeket nagy részben a' nemzet 1790-ik év óta törvényhozás' utján is annyiszor sürgetett, ezen közgyülésben az országgyüléshez intézendő kérelmezésként aláirta.

A' nemzet' ohajtásainak emlitett pontjai fentebb emlitve vannak.

Következtek a' közgyülés határozatai, miszerint Pestváros' iménti közkivánatait egy választmány haladéktalanul személyesen terjeszsze elő az ország rendeinek, ő fölségét pedig hódolva szeretett koronás királyunkat kérje meg, hogy ezen országgyülést minél előbb Pestre tegye át. b) A' közgyülés alólirt választmányt bizta meg, hogy a' rend fentartásaul czélszerüen intézkedve, határozatait foganatositsa.

Mellyeknek teljesitéseül alólirt választmány, kiküldetéséhez képest.

a) Tüstént átmene Budára a' nagyméltóságu magyar királyi helyt. tanácshoz, 's ugyanott azon kormányszéki határozatot nyerte, melly szerint a' censura nyomban megszüntettetett, a' sajtóannyi százados bilincsei alól fölszabadult, 's addig is, mig sajtó törvények hozatandnak, a' sajtókihágások felett a' nemzet bizodalmát biró 's a' nagyméltóságu helytartó tanács által a' hozandó törvényig ideiglenesen kinevezendő egyének fognakitélni a' fennálló törvények szerint. Ime' e' lapok is tanusitják a' határozat foganatát.

b) Kieszközöltetett, hogy a' sor-katonaság nem fog a' rend fentartásába elegyedni, mellynek biztositásaul alólirt választmány intézkedett, hogy a' pesti polgári őrsereg eddigi száma jelenleg 1500-zal szaporittassék 's mint nemzeti őrsereg nemzeti szinekkel ékesittessék.

c) Kieszközlötte, hogy Stancsics Mihály hazánkfia, ki azért, mert szabadon irt, mint státusfegoly Budán le vala tartóztatva birói itéletig nyomban szabadon bocsáttatott, 's a' nép kiséretében családjának adatott vissza.

Illy békes és törvényes uton minden vérontás és csendzavar nélkül kivivott nagyszerü reform-diadal megünnepléseül holnap Budapest ki leszen világitva, 's innentul Pestváros, mint a' haza' szive törvényházának tornyán nemzeti szinü zászló lobogand.

Budapest a' törvény' és béke' korlátait nem sérté meg, 's miután a' rend' fentartása hazafiui érzelmü lakosainak kezébe tétetett, reméli: hogy az egész haza ebben is követni fogja példáját.

Költ Pesten 1848-ik évi márt. 15-én. Rottenbiller Leop. s. k. választmányi elnök, Klauzál Gábor s. k., Nyáry Pál s. k., Egressy Sámuel s. k., Irinyi József s. k., Staffenberger István s. k., Molnár György s. k., Irinyi Dániel s. k., Vasváry Pál s. k., Petőfi Sándor s. k., Tóth Gáspár s. k., Gyurkovics Máté s. k., Kacskovics Lajos s. k.

A' másik igy hangzik:

Hazafiak! Pestváros' közönsége alólirt napon a' hozott 's más hirdetményben közzéteendő határozatok' végrehajtására 's a' rend' fentartására az alólirt bizottmányt közértelemmel választván, ez ugyancsak mai napon összeülvén következőket határozott:

1) A' létező polgári őrsereg jelenleg 1500 taggal fog szaporittatni. E' végett

2) Minden becsületes ember magát mától kezdve a' városházán a' bizottmány előtt jelentheti 's ennek birálata után fegyvert és ismertető jelt ingyen fog kapni.

3) A' most létező polg. őrsereg is ugyanazon ismertető jelt veszi fel, melly lesz egy nemzeti szalag a' balkaron 's nemzeti szinü rózsa a' fővegen.

4) Az ujonnan felveendő polgár-őr a' létező osztályok' bármellyikébe állhat be.

5) A' bizottmány, ha szükségét látandja, ezen nemzetőrséget még szaporitandja.

6) A' bizottmány teljes bizalommal várja minden becsületes hazafitól, hogy a' személy- és vagyonbátorságot nem fogja megsérteni, sem a' közbékét és rendet megháboritani.

7) A' bizottmány minden becsületes hazafitól megvárja, hogy ennek és az őrsereg' minden egyes tagjai' intéseit szivesen követni és teljesiteni fogja.

Polgártársak! jelszavaink: éljen a' király! alkotmányos reform, szabadság, egyenlőség béke és rend!

Költ Pesten 1848-iki mártiushó' 15-én. A' bizottmány' elnöke és többi tagjai: Rottenbiller Leopold s. k., választmányi elnök, Klauzál Gábor s. k., Nyáry Pál s. k., Egressy Samu s. k., Irinyi József s. k., Staffenberger István s. k., Molnár György s. k., Vasvári Pál s. k., Petőfi Sándor s. k., Gyurkovits Máté s. k., Kacskovics Lajos s. k.

Esti 7 órakor szinház, — jelen esetben nem csupa időtöltés többé, hanem a' nemzeti lelkesedés' szentegyháza. A' játékrend megváltoztatva, teljes kivilágitás mellett „Bánk bán" — A' nemzeti intézet' tagjai ugy jelennek meg mint nemzet' polgárai, mindnyájan nemzeti szinü cocordákkal. A' darab egypár jelenet után félbeszakasztatik, a' sajtó-szabadság' kivivásából és Stancsics' kiszabaditásából megérkezett nép betolul, minden padok megtelnek; a' fuladásig nyomott népnek páholy-tulajdonosok nyujtanak le kezet, 's emelik fel magokhoz. Minden szem a' szinpadra van irányozva, várva, mikor fog megjelenni a' kiszabaditott fogoly. Ő azonban nem jött, mert a' tudósitás szerint, beteg, levert állapotban van. Egressy Gábor polgártársunk végre kérdést tőn: kivánják-e a' darabot folytattatni, vagy e' helyett Petőfi' költeményének elszavalását 's népdalok' énekeltetését 's Hunyadi László' jelesb áriáit akarják hallani. Közfelkiáltás kiséré az utóbbi inditványt. És hallottuk az „Esküt" Egressy Gábortól, ezerek' ajkiról viszhangozva, — hallottuk elénekelve, hallottuk a' Szózatot, Hymnust és Füredy' népdalait. — Szinház után a' látogatottabb étkező helyek tömve voltak. A' figyelmes szemlélő pedig, ki e' nap' eseményeit látta, meggyőződhetett, miként e' nép meg van érve a' szabadabb institutiókra, hogy e' fiatalabb nemzedék megérdemli, hogy azon szebb jövő' örököse legyen, mellynek kivivásában olly elvitázhatlan dicső részt vőn.

ORSZÁGGYÜLÉS.

40-ik orsz. ülés a' m. főRRnél, mart. 14. d. u. 3 órakor. Tárgy: fölirat országgyülési teendőink iránt.

A' terem, korlátokon kivül és belől, 's karzatai a' kitüzött idő előtt már egy órával fuladásig tömve voltak. Az országház előtti tért sürü, kiváncsi tömeg lepte, a' nép' minden osztályaiból. Feszülten 's fölhangolt kedélylyel nézett mindenki a' régen várt történendők elé. A' hallgatóság szokottnál izgalmasabb volt; kitörő éljenekkel 's a' tetszés' minden jeleivel fogadta beléptökkor, a' táblának szilárd hazafiságukról ismert több tagjait.

Végre a' föns. nádor, a' közbizalom 's szeretetnek viharos és szünni nem akaró nyilatkozása közt, megjelent, 's elnöki széket elfoglalá. Az általános taps 's éljenzés' szüntével, Ghiczy K. nádori it.mester az országgyülési teendők iránti fölirási javaslatot felolvasván:

Elnök föns. nádor igy nyilatkozott: az előttünk levő 's épen most felolvasott fölirási javaslat' fölvételének mai napig elhalasztásától azon eredményt merem reméllni, hogy a' m. főRR. magokévá teszik abbeli javaslatomat, miszerint e' fölirási javaslatot egész terjedelmében, mint felolvastatott, elfogadni sziveskedjenek. (Helyeslés 's alig lecsöndesithető éljen). Midőn tehát a' felirási javaslatra nézve a' főRR-nek, mint látom, egyhangu határozatát kimondom (éljenzés) nyilvánitom azt is, miszerint az, hogy ez országgyülés eredménydusan végződjék, szilárd ohajtásom, forró kivánatom! (éljenzés). Mit ma igérhetek, az: hogy e' tekintetben személyes és hivatalos befolyásomat önálló szilárdsággal bizonyosan is használni fogom! (kitörő taps, éljenzés, kardcsörgetés huzamos időig). Biztositom arról is a' főRRet, hogy alkotmányos kifejlődésünkre az országos rendekkel kezetfogni, jövőben is tisztemnek tartom. (Éljenzés). E' kettős czél' elérésére véleményem szerint csak egy az ut, — ez: a' szoros egyetértés és összetartás; (helyeslés) mellyre e' nehéz időkben a' m. főRRet legnagyobb bizalommal ez alkalommal is felszólitom. — Tessék e' szerint itélőmester urnak e' határozatot azonnal átvinni a' t. RRhez; és itt mindjárt elegyes ülést fogunk tartani. (Háromszoros erőteljes közfelkiáltás: éljen a' nádor!)

A' t. RRhez eltávozott nádori itélőmester kevés idő mulva visszatérvén, eljárásáról ekkép tőn jelentést: A' t. RR-nél bejelentettem a' m. főRR. izenetét, 's a' t. RR. azt határozták, hogy szóbeli izenetképen tudósitsam a' m. főRR-et arról, miszerint ők a' feliráat külön országos küldöttség által akarják ő fge' trónja elé juttatni, 's e' végett a' megyék' részéről 10, kir. városok' részéről szinte 10, szabad kerületek' részéről 2 's az egyház' részéről 4 követeket fognak választani; kérik a' főRR-et is, hogy e' küldöttségbe részökről is tagokat nevezzenek, mellynek vezérletére a' föns. főherczeget, országunk' nádorát, teljes tisztelettel fölkérik. (Éljenzés). Elhatározták egyszersmind, hogy ha ő fölsége a' t. RR. kiküldötteitől külön értesitést kiván, erre Kossuth Lajost, Pestmegye' követét bizták meg. Végre az országos küldöttség' nevébeni szónoklásra ő fngét megkérvén, remélik, hogy beszédét a' divatozó szokás szerint az orsz. küldöttséggel előre közleni kegyes leend.

Elnök föns. nádor. Elfogadják ezeket a' m. főRR? (Általános fölkiáltás: e l!) Ha elfogadják: én is szivesen kész vagyok a' küldöttség' vezetését elvállalni. A' m. főRR. részéről tehát a' küldöttségbe következő tagokat nevezem: b. Vay Miklós koronaőrt, Lonovics József csanádi püspököt, herczeg Eszterházy Pál soproni, b. Perényi Zsigmond ugocsai, ifj. Majláth György baranyai, gr. Károlyi György békesi főispánokat, gr. Batthyány Lajost, gr. Cziráky Jánost, gr. Szapáry Antalt, gr. Teleki Lászlót, és b. Wenkheim Bélát. (Helyeslés.) — Van még itt egy izenet, a' fölirat' tárgyalásának siettetése végett; kivánják-e a' m. fő RR. azt fölvenni? (általános fölkiáltás: nem.)

Gr. Batthyány Lajos, minthogy e' dolog tényleg be van végezve: a' tárgyalásnak 's felolvasásnak nem látja szükségét. — E' nyilatkozat általában helyeseltetett.

E' határazatoknak a' t. RR.ekkel leendő tudatása végett, a' nádori itélőmester ismét eltávozván, midőn visszajött, felolvasá az országos küldöttségbe a' t. RR. által kinevezett tagok' névsorát. Elnök föns. nádor pedig a' fő-RR. részéről még kinevezte Tihanyi Ferencz temesi főispánt 's Rajacsics József kárloviczi érseket; egyszersmind felszólitá a' küldöttség' tagjait, hogy holnap estére Bécsben jelenjenek meg, 's holnapután reggel talán ő fölsége' szine előtt fognak megjelenni.

Elegyes országos ülésben a' felirás ujolag felolvastatott, 's nádor ő fönsége által aláiratván, lepecsételtetett.

A' n. m. országbiró, jelenlevén a' közös teherviselés' tárgyábani orsz. választmány' minden tagja, jelenté: miszerint sokak' kivánsága az, hogy a' teendők halmaza miatt a' mára hirdetett választmányi ülés ne tartassék meg; azért, mivel azon választmány' tagjainak nagyobb része a' mai küldöttségbe is kinevezve van, annak visszaérkezésére tartja fönn magának, az ülés' idejét kitüzni.

Nádor ő fönsége: Ezzel, ugymond, a' mai ülésnek vége: de ez ülést ma eloszlatnom lehetlen a' nélkül, hogy az irántam tanusitott ragaszkodásért hálaérzésemet ne nyilvánitsam, azon meggyőződésemmel, hogy ha e' nehéz időkben szeretett urunk királyunk (éljen!) bennünket arra fel fog hivni, nemcsak mi, hanem az egész nemzet, fejedelmeért minden áldozatra kész leend. — Ezzel az ülés, harsogó éljenzések közt, szétoszlott.

Pozsony, hétfőn éjjel ½ 12-kor.

Eötvös most jött haza a' tanácskozmányból. A' főrendi javaslatot, Széchenyiét t. i. „az alsóházi" és a' főrendi ellenzéki főnökök visszavetették.

Hir szerint István főherczeghez felülről rendelet jött, hogy a' föliráat semmi esetre föl ne bocsáttassa. Odafenn, a' Széchenyié sem kell. Nem tudom, igaz e e' hir, vagy csak cselül terjesztik. Azt is mondják, hogy Széchenyi, Vay, Keglevich a' nádor előtt kijelenték, hogy ők le fognak mondani, ha a' felirat, ugy, mint ohajtják, föl nem megy. 'S az országbirót is ráveszik. E' hir szerint a' főrendi conservativ rész csakugyan Széchenyi' javaslatát fogadta el. Egyértelmüleg-e, vagy a' határozottan alkotmányos rész' leszavazásával? nem tudom ... István főherczeg — ezt is mondják titokban — fölirt, hogy ő a' fölterjesztést nem gátolhatja. Ha mindezek igazak, a' birodalmi és magyar kormány közt is kenyértörésre kezd jőni a' dolog. Mindezek rendkivül gyorsan történnek, 's a' közönség azonban, mellyhez csak kevés hir jut el az alkudozásokból, már türelmét kezdi veszitení. Ha a' kiegyenlités nem sikerül: rendkivül heves ülések lesznek a' főrendeknél. Hát a' rendeknél! Kossuth a' legszélső határig fog menni. A' főrendi tábla már a' késedelmes fölvétellel is mindenfelől vesziti azon kevés népszerüséget is, mellyel birt. Sokan attól tartanak, hogy az alsóház, a' főrendek' mellőzésével, lelépend a' törvényszerüség' teréről. Tudná e magával ennyire ragadni Kossuth ez apathiában sinylő követi kart? nem tudom. Minden oldalról olly bonyodalmak, mellyeknek kifejlődését előre bajosan lehet látni. Némellyek az országgyülés' eloszlatásától tartanak. Én nem hiszem, hogy a' desperátus osztrák kormány' eszeveszettsége ennyire merne vetemülni. István főhg is föllépne e' csapás ellen; ez levén első orsz.gyülés, mellyen elnököl. 'S az adó, katonaság' 'stb. megajánlása elmaradna? És az iszonyu ingerültség országszerte!

Bécsben a' belváros' kapuinál ágyuk vannak kiszegezve. Akasztófákat festenek Metternich' számára. Beszédeket tartanak az utczákon.

A' pestiek jól teszik, ha semmi demonstrátiót nem csinálnak a' főrendi ülés előtt.

Ha leveleimben ellenmondásokra találtok: tulajdonitsátok a' zavaros állapotnak, mellyben most vagyunk.

Márt. 14-én.

Ma reggel conferentia volt a' conservativ részről a' nádornál. Gyors tudósitás érkezett ez alatt Bécsből. Véres összeütközés volt a' katonákkal. A' nép, egy tisztet, ki rá lövetett, felkonczolt. A' királyi családból Fridrich főherczegen és Lajoson követtek el méltatlanságot. Előbb Metternich 's aztán az nap este Apponyi lemondott. Roppant örömzaj közt tudatá Kossuth ez eseményt. Már most semmi sem megy többé rendes folyamában. Inditványok tétettek, 's választmányok bizattak meg az alsóházban a' sajtóügyben, nemzeti országos rendőrség' felállitására, a' képviselet' ügyében. Ezek 24—48 óra alatt beadják jelentésöket. Most délután főRRdi ülés. A' felirat szó nélkül átment. Többé conservativ szó nem hallatszik. Madarász inditványozá az ifjuság' fölfegyverzését. Nem fogadtatott el, mert az egész nemzetet kell felfegyverzeni: mondá Kossuth.

Bécsben egy compánia katonaság, melly lőtt, azonnal leöletett. A' tisztet széttépte a' nép. Fridrik főherczeget leránták lováról.

A' márt. 10-iki **ker. ülésben**, megkezdődvén a' városoknak szavazataik miatti panaszai, Szumrák J. (Beszterczebánya) tartott hosszu beszédet, mellynek kivonatát pótlólag ime' közöljük: Ezen kérdést a' hazára nézve is életkérdésnek tekintvén, 's meg levén győződve, hogy hazánkat csak teljes kiengesztelés 's igazság által lehet megmenteni, gyalázatnak 's gyávaságnak tartaná most, midőn még a' Rubicon előtt állunk, hallgatni. — A' törv.javaslatot sem az alkotmánynyal, sem az osztó igazsággal, sem az üdvös politicával meg nem egyeztetheti. Ez decimátió, több százezer ártatlan ember' fejére mérve, sőt roszabb, mint más decimationális itélet, mert a' hóhér' pallosa által kivégzetteket a' növekedő népesség kipótolja. A' negyedik rend vagy ártatlan, vagy bünös. Ha ártatlan, ugy büntetni nem lehet; ha pedig bünös, ám büntettessék törvény' értelmében, de a' pör ne kezdessék végrehajtással, 's az itéletet ne hozza az aristocrátia, az egyik perlekedő 's részrehajló fél. — Elszámlálá ezután a' városok' érdemeit, jótékony hatásukat a' civilisátióra 's a' közállomány' fentartására. — Honunk csak ugy lehet erős 's boldog, ha erős és hatalmas polgári rende leend. Bizonyitja ezt éjszaki Amerika, Anglia, Francziaország' példája. — A' legnagyobb ellenmondásba esnek a' RR., ha egy részről arról beszélnek, hogy az egész nemzetet jogok' egyenlőségére akarják emelni, más részről a' negyedik rendet lealacsonyitni, megbélyegezni, szolgaságra vezetni, 30 ártatlan, becsületes, érdemes és részint legrégibb várost, bitorlott hatalmaskodással számüzni, 's az aristocratiának alkotmányellenes monopóliumot szerezni igyekeznek. — Illy eljárás kiengesztelhet-

len elkeseredést okozhat, mire a' jelen komoly idő épen nem alkalmas. — Átmegy ezután az ellenvetések' czáfolatára. A' kis városoktól azért látszanak félni a' RR., hogy azok nem függetlenek, hanem servilis és absolutisticus elvek' pártolói. De a' városokban az administrátori és bureaucrátiai rendszer még nem divatozik, a' kamarának pedig a' választások és utasitásokba befolyása sohasem volt. Angliában is élnek 2—5000 lakosos városok szavazati joggal, 's nem küldenek-e független egyéneket az alsóházba? Hogy nem servilisek, bebizonyitják azzal, hogy azon absolutisticus hatalmaskodás ellen, melly szerint orsz.gyülésen szavazataik elnyomattak, szünetlenül harczolnak, hogy kormányelleni sérelmeiket épen ugy sürgetik, mint a' megyék. — A' másik ellenkező aggodalom, hogy t. i. a' városok, mint democrátiai elvek' pártolói, az aristocrátiai elemet gyöngitni fogják, szinte alaptalan; mert kilenczszázados história ellenkezőt tanusit; mert a' kormány, a' felsőtábla 's az alsótáblai kisebb aristocratia még akkor is elegendő aristocratai tulsulyt képeznének, ha a' városok' 48 szavazata megadatnék; — mert Anglia' példája bizonyitja, hogy ott, noha az aristocrátia csak a' felsőházban képviseltetik, 's az alsóházban democrátiai elem uralkodik, az angol aristocrátia a' világon legvirágzóbb. — Ha a' negyedik rend ezen szabadságra, emberiségre 's jobblétre haladó 19-dik században a' ker. vál. terve szerint olly szörnyü módon megcsonkittatik, 's az európai nemzetek' tudomására jő, hogy noha 400 szabad városból, mellynek követei Zsigmond király alatt országgyülésen voltak, most csak 48 képviseltetik, 's hogy a' magyar törv.hozás jelenleg ezekből is 30 várost számüzni igyekszik: minő itéletet fog hozni a' jelen országgyülésről a' világ 's az utókor? Ezen eljárás oda vezet, hogy maga az alsó tábla, miután benne nem többé az országos KK. és RR., hanem csak egy rend, t. i. a' nemesség' képviselői parancsolnak, ájult állapotba jut, vagy épen elenyészik, 's a' m. magna charta elszakittatván, az egész ősi alkotmány megszünik. — Jelenleg nem az a' feladat, hogy 4 országos rend' helyébe népképviseleti rendszer állittassék fel, 's az ősi alkotm. alsó tábla helyett egy uj, csak 53 megyéből 's 18 városból álló alsó tábla alakittassék, hanem hogy minden egyes szabad kir. város' alkotm. és törvényes szavazatjoga helyreállittassék. Ezen értelme van a' kir. előadások' illető pontjának is. A' törv.javaslathoz mellékelt statistikai adatokra nézve megjegyzi, hogy azok teli vagynak hibával, igy például Pest' népessége nem 65 ezer, de 100 ezer, Besztercze-bányáé nem 4,500, de 11,500, Breznóbányáé nem 4,000, de 10,000. — Megemliti továbbá, milly rosz volna, ha a' városi hatóságok közt az előbbi jogegyenlőség eltörültetvén, egy uj és idegenszerü aristocrátia hozatnék be, 18 város t. i., mellyek közt legnagyobb rész csak ujabb időkből való, fölébe emeltetnék 30 legöregebb városnak, holott az alkotmány valamint a' régi mágnásokat az ujabb mágnásoknak, ugy a' régibb városokat az ujabbaknak alá nem rendelte, 's a' városok' szavazatát soha sem kötötte nagyobb vagy kisebb számu népességhez, hanem csak szabad corporátióhoz, territoriális törv.hatósághoz és fekvő vagyonhoz. De nevetséges is volna, ha ugyanazon alkotmány, melly több száz egyes embernek t. i. egyes grófnak, püspöknek, apátnak országgyülési szavazatot adott, a' városok' szavazatát népesség' számához kötötte volna, 's ha mindezeknek a' felsőtáblán, hol az egész alsó táblát paralysálható vétó divatozik, szavazati joguk van, nem volna-e legnagyobb képtelenség, ha több ezer szabad egyénből álló sz. k. városok, alkotm. szavazatuktól megfosztatnának, 's nem volna-e a' legnagyobb ellenmondás, ha a' törv.hozás' $^3/_4$-ed részénél a' feudális rendszer tartatnék fenn, $^1/_4$ részben pedig a' képviseleti rendszer minden előzmények nélkül alkalmaztatnék. Hivatkozván végre szóló a' komoly időkre, mellyben élünk, 's mellyekben az elkeseritett kedélyeket kiengesztelni, nem pedig ok nélkül felingerelni kell, 's a' bécsi békekötésre és pactum conventumokra, arra kéri a' RRet, hogy a' sz. k. városok' tettlegesen elnyomott egyenkénti szavazati jogát helyreállitani méltóztassanak.

A' kapcsoltrészek' szabályalkotási joga III. Minden kételynek végetvet az 1715. évi 20. törvényczikk' valóságos értelme fölött az érintett törvény' alkotási története, mellyről Liptómegye' főispánja báró *Majthényi* Antal a' mult országgyülésen akként nyilatkozott: „Már magok a' törvény szavai" ut de statutorum 'stb. világosan mutatják, hogy azzal a' változhatlanság messziről sem vétetett czélba; — erősiti ezt még inkább *genesise*, mert — ha nem csalatkozom, — az országos irományok bizonyitása szerint — 1715 ig magok a' horvátok is örökösen czivódtak a' fölött: mellyik a' validum statutum 's mellyik nem? 's hogy ezen kedvetlen vetekedéseknek vége szakadjon, magok kivánták, miszerint törvény által határoztassék el, melly statumok tartassanak ezentul érvényeseknek? 's ennek következtében hozatott a' mondott 1715 ki országgyülésen a' statumok' érvényességéről szóló törvény." (Főrendi napló I. köt. 356 lap), — jóllehet pedig, erre Horváthon' követe azt felelé: miként az 1713 évi napló alig található, 's igy naplóból a' törvényczikk' eredete nem igen könnyen megmutatható; a' liptói főispán' állitásának valóságát nem lehet kétségbe venni, mert fenmaradtak az $1812^2/_5$ évi országgyülést megelőzött horvát tartománygyülésnek irományai 's jegyzőkönyve, mellynek nyomán a' Czindery által szerkesztett Horváthonról szóló czikkek keletkeztek, ottan pedig, mint a' zágrábi nemesek' folyamodványához csatolt hiteles kivonatból kitünik", — többek közt olvasható: Ex Actis Generalis RR. Dalm. Croat. et Slavoniae Congregationis die 25. februarii 1709 celebratae: Quantumvis ex promotis anno praeterito sub decursu Diaetae Posoniensis per DD Magnates Regni hujus occasione ..... statutorum praefatorum Regnorum extra Diaetam Hungariae conditorum et exinde uti memorati DD. Magnates praetendebant abrogandorum, ... inter statum DD. Magnatum et statum DD. Nobilium graves admodum dissensiones et differentiae evenissent ..... hae tamen tantae differentiae et dissensionis occasiones ...... uti actis et articulis subsequentibus insertum est, accomodatae sunt et sublatae 'stb.; — ($184^3/_4$ Országos Irományok II. K.) minél fogva tagadhatatlan: hogy a' horvátok czivódásai adtak a' kérdéses czikkre alkalmat, 's koránt sem volt a' törvényhozás' czélja 's szándoka a' helyhatósági szabályokat országgyülési tárgyalás alól kivenni, vagy változhatatlanoknak nyilvánitani, — mit a' liptói főispán' helyes kifejezése szerint, képtelenség nélkül nem is állithatni; — sőt ezen magyarázat olly következményekre vezetne, mellyeket még a' legszigoruabb municipalisták sem fogadhatnának el, mert ha e' szavak „in nullam amplius de sui validitate venient quaestionem" a' helyhatósági szabályok' változhatatlanságát biztositanák, akkor azok még a' tartományi gyülésen sem jöhetnének kérdés alá, — mert nem mondatik, in nullam *diaetalem* veniant quaestionem", hanem a' változhatatlanság *általában országos törvény* által megalapittatván, országos törvény ellen pedig a' III. r. 2. cz. szerint a' tartományi gyülésnek szabályalkotási jogot nem gyakorolhatván, — törvényeltörlési hatalom az 1791. 12. t. cz. erejénél fogva csak ő felségét az országosan összegyülekezett rendekkel illetvén, — a' tartományi gyülés' kezei kötve volnának minden jövőre, — mit azonban a' municipalisták a' Dráván tul sem vitatnak, sőt ellenkező meggyőződésöket a' latin nyelv' használatának eltörlése iránt alkotott szabályuk által tettleg bebizonyitották; minélfogva vagy az 1715: 120. czikket egyedül az országgyülésre, mellyről szó sincs benne, szoritani, vagy szabályaikat örökké változhatatlanoknak elismerni, az örök tespedés' tanát vezérelvül kitüzni, vagy az emlitett magyarázat' alaptalanságát önként bevallani kénytelenek, mert Szemereként ész, törvénykönyv 's történet egyaránt mellettünk szól, 's kétség kivül helyezik, miként a' kapcsolt részek' helyhatósági szabályai a' törvényhozás' körén kivül vagy felül nem eshetnek, annál inkább, mivel Varasdmegye' örökös főispánjának, gróf Erdődy János' lelkes nyilatkozata szerint, be nem bizonyitható, „hogy azon törvények, mint például az 1715: 120 iki, mellyeket a' magyarok hoztak 's idővel meg is erősitettek, a' magyarok által törvényhozás' utján el nem törültethetők." ($184^3/_4$-iki főrendi napló I. 352. l.). Távol legyen azon értelem, mintha a' százados törvények 's szokások által szentesitett municipalitást végkép' felforgatandónak állitanám, mert a' szent korona' hatalmas ernyőzete alatt századosi viharok között, fejledezett helyhatósági jogokat, mellyek' példáira nemcsak a' kapcsolt részekben, hanem a' jász-kunok', hajduk', szepesiek', fiumeiak' 'stb. intézvényeiben akadunk, alkotmányos szerkezetünkkel olly szoros viszonyban vannak, hogy változtatásuk csak törvényhozás' utján történhetik; egyedül azt vitatom, azt igyekeztem kimutatni, miszerint a' törvényhozás' ész- és alkotmányszülte jogaihoz tartozik azok felett eldöntőleg határozni. — Ezen tagadhatatlan igazságnak, ezen nemcsak alkotmányos, hanem észszerü elvnek vitatásában semmi sérelem nem rejlik a' kapcsolt részek' lakosaira nézve, mert ők a' törvényhozás' legszebb jogának gyakorlatában a' magyarokkal együtt résztvesznek, nemcsak országos követeik, hanem főpapjaik, országnagyaik, káptalani, kerületi 's városi követeik által, a' városi 's kerületi szavazatok' elrendezése, az egyes megyék' külön képviseletének törvényes megállapitása után 's pedig arra még nagyobb befolyással birandanak, mert azon számos törvények, mellyek a' municipális jogokról szólnak, az összes törvényhozás' méltányosságának 's azok iránti hajlamának nyilt tanujelei; mert a' törvényhozó hatalom az országos rendeket, ő fölségével koronás királyunkkal illeti, mellynek atyai szándokát 's minden alattvalói iránti szeretetét törvényes kivánalmaik' teljesitése' biztos zálogául tekinthetik. Hagyjanak tehát fel a' függetlenségi igényekkel; a' törvényhozó test' irányában kövessék mindnyájan kebelbeli legnagyobb hatóságuk', a' lelkes *Zágráb*megye' 's „frigyünk' apostolainak", a' hős *Turmezőnek*, magasztos hazafiui példáját, 's ismerjék el valahára, miként *szabályalkotási joguk* törvényben gyökerezvén, törvény által rendeztetvén, a' törvénynél nagyobb hatásu nem lehet, ismerjék el, hogy a' melly hatalom az *ország' 's kapcsolt részeinek* az 1741: 8. t.czikk által biztositott *sarkalatos* jogai fölött tanácskozik, 's ő fölsége' megegyezésével is határoz, ugyanezt helyhatósági jogaikra nézve is teheti; fontoljuk meg, miként nem önállási viszketegben, hanem közös hazafiui érzületben, testvéreik' rokonszenvében rejlik jogaik' főbiztositéka; miként nálunk is lejárt az elkülönözés', — a' középkori státusszerkezet' ideje, — az állodalmi egység' korunk' irányzatát átlengő hatalmas szellemének ellentállani lehetetlen, — engedni kötelességök, mivel b. Eötvösként „a' történetek megmutatták, hogy nemzet, melly nem törvényhozásában keresé kifejlődése' főeszközét, soha nagy nem lesz" (Reform. 237. l.) — ✲

Törvényhatósági dolgok.

SZEGED, mart. 11-kén. — Tegnap a' tanács és választó polgárság elegyes ülést tartott. Tárgya vala: hazánk' békes utoni átalakulása tárgyában kelt fölirása a' t. KK. és RR-nek. Az emlitett fölirásért, egyetlen ellenkező szó nélkül, közértelmüleg *hálás köszönet* szavaztatott az alsóháznak. Sőt a' fölirásban foglaltakat nem elégelvén, követeinknek utasitásul adatott: hogy azokon felül még a' törvényelőtti egyenlőséget, ugy a' teljes vallás- és sajtó-szabadságot is a' fölirásba tétetni sürgessék. — Véleményünk szerint ugyan, e' részletességek nem a' fölirás, hanem majd az annak idején előterjesztendő törvényjavaslat' tárgyai. Mindazáltal jól esik a' tanács és választópolgárság' részéről, kivált a' jelen viszonyok között, — az alkotmányos szabad érzelemnek olly manifestátióját látni, melly 55,000 főnyi népességünk' kebléban, lelkesült viszhangra talál. 'S a' legjellemzőbb az: hogy ama' manifestátió azon tanács és választópolgárságtól származik, mellyről a' legközelebb mult tisztujitás' befejeztével, az akkori kir. biztos B. A. h. tanácsos és csongrádmegyei követ imigy nyilatkozott: „És igy e' tanács és választópolgárság, legnagyobb örömemre, *conservativ* szellemben töltetett be."

ABAUJBÓL. — Nálunk gyakran tartatnak kisgyülések, 's az ezek iránti gyakorlatot már csak azért is fentartják kassai táblabiráink, mert azokban általában fejbiczentésekkel minden ellenőrködés nélkül az elnökség' akarata szerint végezhetvén be gyakran nagyobb figyelmet érdemlő tárgyakat is, mások azon gyönyörüket látszanak élvezni, hogy kisgyülési hosszadalmas jegyzőkönyvek' hitelesitésében fárasztani vélik az évnegyedes közgyülésre bejött KK. és RR. figyelmét. Hogy azonban a' törvényességen bármi módon ejtett sajátszerü sérelmeket sohasem szokták a' RR. figyelmetlenül hagyni; mutatja a' febr. 21. közgyülésünkben egy illy kisgyülés' jegyzőkönyve' hitelesitésekor felmutatott helyt.tanácsi intézvény' ezen kitétele által: „A' sz. Istvánról nevezett fővallási társulatba" 'stb. előidézett nehány constitutiónális szónoklat. — A' szónokok mindnyájan kimondták a' fővallás szóban rejlő sérelmet, 's felirást kértek, csak tiszt. Bosányi t.biró e' honban fővallást ismerő egyetlen egyén adta elő azon meggyőződését: hogy — szerinte — az intézmény' ezen kitétele nem levén törvényellenes, az a' szó' teljes értelmében jól szerkezett. — És midőn nem tudtunk magunk közt tisztába jőni, valljon azt, a' helyt.-tanács önakaratilag ugy rendelte-e szerkesztetni? vagy pedig az ott alkalmazásban levő, nyelvünk' gramaticáját nem ismerő idegen ajku fogalmazók' hibája által csuszott be a' sérelmes kifejezés? Ezek iránt a' h. tanácstól értesitést kérve, felirunk.

Nagyon csalódnék, ki Abaujt conservativ szellemü megyének tartaná, mert ki e' megye' multját komoly figyelemmel kisérte, által fogta látni, hogy nálunk az ellenzéki tüz még soha ki nem aludt. Abauj az ármánykodások' idejében is derék, jellemes, ellenzéki tagokat mutathatott fel. Mig multunk 's e' jelen között párhuzamot vonva, egy képletben engedik Abaujt festeni a' teendők, jelen közgyülésünk' eseményeit sietek a' t. cz. közönségnek általadni. — Végeztetvén a' fővallás feletti vita, *Semsey* Albert t.biró inditványt tett, 's azon nyájas modorral, mellybe a' legkellemetlenebb tárgyakat is olly meglepőleg ügyesen szokta burkolni, előadta: hogy nekünk a' kormányban bizalmunk, nincs, mert megszegte a' törvényeket, az 1536: 32., 1790: 10., 12. t. cz., és mivel a' kormány' rosz eljárása, az országgyüléshez érkezett leiratban negative elismertetik, ezeknek követeink általi kimondatását inditványozta, 's azt, hogy az 1507: 7., 8. t.cz. értelmében a' kormány büntettessék; a' hadi adót mindaddig megtagadjuk, mig a' sérelem' mindegyike nem orvosoltatik, és hogy a' kétes eredményü országgyülés' eloszlatásától sem félünk, 's inkább feláldozzuk ezen eredményeket, semhogy jogaink veszélyeztessenek. A' jobboldal élre állott, 's szokott következetlenséggel kezdte meg szónoklatát, mert tudta bár, hogy maga e' párt vezete bennünket e' térre, mégis tudomáshiánynyal akarák megmutatni az inditvány' alaptalanságát. — Itt kezdeték meg kimutatása azon logicai hiánynak, mellyel ezen jobboldali párt szokja eljárásaiban magát bélyegezni, 's kimondatott leveretésökre, hogy kik a' jogok' conservatiójaért nevezik magokat conservativeknek, törvényellenes eljárásokat pártolnak. Tiszt. *Bosányi* S. ur ismét meggyőződése' becsületességére hivatkozott; 's ha Abauj már régebben ki nem mondja az administrátori sérelmet, szónok ur aligha készen nem volt a' kormánynak ezért üdvözletet inditványozni. — Illyen szellemben szólott még nehány szónok, de első alispánunk *Patay* Sámuel, egy a' kormány' javára czélzó illyen inditványt „várjunk még a' kormány után, az ujabb rescriptumig, reméljünk benne ezentul is" találván ki, a' conservativek ezt sürgették, mivel az inditványozási jogot tőlünk megtagadni épen nem valának képesek. — *Ujházy* László ezek közben egy rajzot mutatott fel a' conservativ párt' keletkezésében, 's elejökbe tartotta az igazság' tükrét. K. J. m.alispán vivott legkeményebb szónoklattal a' kormány mellett. Sok conservativek adták még az ügyet magokkal együtt kapóra, 's akarának *Kazinczy* G. elől, hátulsó ajtókon kibuvni, de mind hiában; önmagok ostorozák magokat. O.— János, kit decemberi gyülésünkben az elnökség' azon találmánya, miszerint a' mozsonyi és pesti felirási inditványok' elfogadását ujságlapból diplomátikai elég tudomással lehet inditványozni, örömre ragadott, mert nyers erőszülte többségökben tudta, hogy leszavazhatnak bennünket; most az ellenzéki oldalról történt ezen inditványtétel, — mert intelligens többségben háromszor olly számunk van, mint minő az ő statusquojuk, 's igy az ellenzéknek nyers erőre számolni nem is feladata, nem akarta helyén—történtnek látni, természetesen azért; mert az ő

logicája is hasonló a' többi conservativek' logicájához. Midőn az ügy ellen állott, saját pártját lövöldözte, és midőn fortélyt keresett megbuvni a' leveretés elől, az ellenzék' battériája' elébe állott, és azt mondta, hogy, ha ezen ügyet elsőben választmány tárgyalta volna, üdvösebb leendett, mivel szónok a' küldöttséget mélyebb belátásunak hiszi, mint az egész megyét. — Midőn tanácskozás közben a' délutáni időt beértük, 's elnök ő mlga a' gyülést másnapra akarta általtenni; vagy a' szónoklatokból végzést, vagy szavazatot kértünk. — Igy került ismét elő a' jobboldaliak' szokott taktikája, mindenkivel és mindent, mi a' tárgyhoz nem tartozik, beszéltetni 's beszélni szért, hogy huzzák 's halaszszák az ügyet, azon hiedelemben, hogy talán az ellenzék, türelmét veszitve, méltó ingerültségbe jő, 's ezt az elnökség alkalmul használja fel a' gyülés-elosztásra. — Ő mlga azonban méltányosabban viselte magát, és fölkérte, hogy azon két szónok, ki még utósó volt az egész conservativ tábor' szavazói 's szólói közt, az ellenzéki több, mint száz szólani kivánók' nagy többségének fejet hajtva, álljon el a' szónoklástól, vagy épen csak röviden szavazzon. — Ez utósóra hajlottak: az ellenzék többé nem szavazván, csak szólók' többségével 73—20 ellenében, az inditványt végzésé emelték.

Nagy vita kezdett keletkezni másnap a' jegyzőkönyv' hitelesitésekor, mert az valóban nem akart megfelelni az események' mikénti folyamának, és magát az inditványt is, mellyet az elnökség' kivánatára az inditványtétel után S. A' vázlatban is előadott, egészen elferditve, torzalakban formulázta az első jegyző. A' conservativek eleinte pártolták a' jegyzőkönyvi feltételt; felolvastatván azonban a' vázlat, magok is átlátták a' tulságot, és sikerült 11 órára a' jegyzőkönyvet kifoltozgatni. Ezután Semsey Albert továbbfüzte a' dolgot, 's a' bevégzett ügy' köröztetését 's ez által sérveinknek a' testvérmegyékkeli tudatását inditványozta. Általános akarattal fogadtatott ezen inditvány, 's megrendeltetett jegyzőnknek, hogy a' gyorsaság' kiviteleért nyomassa ki a' körlevelet, 's ha nyomatás alá nem bocsátanák, minél több irnokokkal eszközölje a' leiratást. Ezen esetben adjon nekünk tudomást, hogy mi, érzelmeinknek a' testvérhatóságokkali leggyorsabb, a' sajtó általi közlésétől, igen nagy sérelemmel, jogtalanul visszalöketvén, tudjuk megorvosolni a' maga' helyén. — Ezután a' városi ügy vétetett fel. — Ügyfi.

ZALÁBÓL. A' febr. 21-én kezdett közgyülésnek figyelmét elnök első alispán ur, követeink által jelentésök mellett megküldött k. k. leiratra hivta fel. Mellynek előleges tárgyalása iránt közakarat nyilatkozván, annak felolvasása után Horváth János kamarás emelt szót: Az ausztriai kormány, u. m. Magyarország' kormányzásában mind a' mult, mind az ujabb időben absolut irányt követett. A' multra nézve ezt bizonyitgatni szükségtelen. Az ujabb időben két epochát különböztet meg. Az egyiket, midőn 1823 ban az országgyülés' mellőzésével a' megyéktől követelte az adót 's az ujonczokat. A' nemzet fejedelmének azon nyilatkozatában, miszerint a' történteket fájlalva, az alkotmányt fentartani igérte, bizva, azon reménynyel kecsegteté magát, hogy alkotmánya többé megsértetni nem fog. Azonban az ujabb idők szomoruan tanusitják, mikép reményében csalatkozott. Ezen második korszak' eseményei közül hármat emlit. 1) a' részek' viszszanemcsatolását, t. i. az ország' 's fejedelem' akarata, a' törvény nemcsak végre nem hajtatott, sőt a' birói tekintély' megvetésével a' végrehajtás akadályoztatott. 2) A' szerencsétlen 's a' kormány' önkényes és absolut irányát magában foglaló administratori rendszert. 3) A' horvát ügyet. Az országgyülésen az administratori rendszer mint sérelem tekintetett, 's ennek következésében a' legjobb fejedelem engesztelő leiratot küldött az országgyüléshez. Ugy gondolja azonban, hogy mi ezen leirattal meg nem elégedhetünk. Mint értjük, az ellenzék a' teendők iránt megezakadt; az isteni gondviselés 's a' patrona Hungariae azonban el nem hagyta Magyarországot, 's a' Gömör' értelmébeni felirás elfogadtatott. Jóllehet ezt sokkal czélszerübbnek látja, mint a' bereghit; mindazonáltal ki nem elégiti, mert tettleges orvoslást kiván. Minek előrebocsátása után három inditványt terjeszt elő. Irjunk fel ő fölségéhez, 's hiratkozván leiratára, kérjük, hogy miután megigérni méltóztatott, miszerint a' főispánokat hivatalaikba visszahelyeztetni fogja: adja vissza nekünk gróf Batthyány Imre főispánunkat, azonban nem a' kormány által határozott, hanem a' törvényes fizetés mellett. Második inditványa az, hogy követeink' állásának biztositása végett, azon nem várt 's nem remélt esetre, ha ő fölsége az administratori rendszert minden következéseivel együtt megszüntetni nem fogná, tagadjuk meg a' hadi adót. Végre harmadszor, hogy követeinknek meghagyjuk, miszerint, ha ő fölsége az országgyülésre tagadó választ küldene, azonnal a' sérelmek' részletes tárgyalására ereszkedjenek.

Barcza Sándor: Sem a' k. leirat, sem a' felirat ki nem elégiti. A' nemzet' méltóságához az illik: ha törvény sértetett, mondja ki nyiltan, hogy az sérelem. De a' feliratban még ez sincs kimondva, hanem csak az mondatik, hogy aggodalmuk van; pedig szerinte az uj rendszer valóságos sérelem. A' feliratban nincs más, mint bók és könyörgés. Más eredményét nem várja, mint, hogy ő fölsége meg fogja igérni, hogy az uj rendszert meg fogja szüntetni, mit a' kormány nem fog teljesiteni. Ha szándoka volna teljesiteni, az általa kinevezett helytartóknak adhatott volna eddig már utasitást, hogy törvényes körükbe térjenek vissza. És mégis legujabban történt Biharban, hogy a' helytartó hat-napi tanácskozás után sem mondá ki a' többséget; mert rá nézve nem lett volna kedvező. Ő tehát sem a' leirat, sem a' felirat ki nem elégiti, 's követeinket oda utasittatni kivánja, hogy bevárván, fog-e teljesen orvosoltatni a' sérelem, azon esetre, ha nem orvosoltatnék, a' hadi adó' megajánlásába addig ne bocsátkozzanak, mig a' sérelem tüzetesen tárgyaltatván, iránta kielégitő törvény nem alkottatik.

Hertelendy György: Az iránt nincs tisztában: nem felesleges-e, midőn a' nemzet' sérelme forog fenn, hogy ezt mi individualisáljuk. Egyébiránt ha elfogadtatik H. I. első inditványa, azt kivánja hozzáadatni, hogy a' főispánnak más utasitások ne adassanak, mint a' mellyek az 1723: 56. t. czikben alapulhatnak; mert a' praesidiális sokkali kormányzást veszélyesnek 's alkotmányellenesnek tartja. . . Jónak látja két tárgy iránt felszólani. Egyik az, hogy ő az országgyülésen a' nemzeti akarat' nyilatkozását meggátolva látja az által, hogy ott k. hivatalnokok ülnek mint követek. Ohajtaná, miszerint törvény alkottassék, melly jövőre azoknak megválasztatását tiltaná. Másik az, hogy kiknek a' felső táblán van helyök, azok követekül a' megyék által ne küldethetnének, mert ha elveink szerint jó ember az illyen gróf 's báró, akkor a' felső tábla meg van fosztva egy jó embertől, kit pedig a' követeknél pótolni lehetne; — ha pedig rosz ember, akkor, ő ugyan azt kivánná, hogy a' felső táblán sem foglalhatna helyet, azonban inkább üljön itt, mint a' követek között; mert sokkal több roszat okozhat, midőn megye' nevében szól, mintha személyes jogot gyakorol.

Csertán Sándor. Általános tekintetet kiván vetni Magyarországnak az ausztriai kormányzás előtti multjára 's a' jelen időszakra. A' magyar 1526. előtt az alkotmányos jogoknak teljes gyakorlatát élvezé. A' fejedelem nem kezdhetett háborut, ha csak a' nemes fel nem köté kardját; rendelkezett béke 's háboruról, feleletre voná kormányát 'stb. Mi maradt ezen jogokból az ausztriai kormány alatt? Meghagyatott az országgyülési tanácskozás, de annak akarata kijátszatik. Mink van tehát más, mint a' megyei élet, ez a' kis szabadság; és épen ez az utósó ize a' szabadságnak támadtatott meg legveszedelmesebben az administratori rendszer által 's kérdi szóló, valljon általa a' fejedelem' java czéloztatott-e? Egy különbség van a' fejedelem és kormány között. A' fejedelem a' hazának tiszta javát akarja; ez az ő érdeke. A' kormány a' jelent teljesen kiélvezni ohajtja, a' jövővel nem törődik, ki van küldve többségvadászatra 32 administrator, hogy a' kormány' titkos czéljait elősegéljék. 'sa't. Szinte abban a' véleményben van, hogy, ha a' sérelem nem orvosoltatik, a' hadi adó megtagadtassék. 'stb. Hozzájárul H. Gy-nek a' k. hivatalnokok iránti inditványához; azonban a' mágnásokra nézve észrevétele van. Nem szereti az osztályokat még inkább elkülönözni; több erő van az egyesülésben mint az eldaraboláaban, minél fogva e' részben inditványát nem pártolja.

Glavina Lajos: A' k. szó' szentségével biztosittatunk, hogy az administratori rendszer meg fog szüntettetni. Mint hü polgár, annak hitelt adni tartozik; azonban nem hiszi, hogy ő felségének is hatalmában álljon azt olly hamar megszüntetni, mint kivánatos volna. Ő tehát hozzájárul H. I. inditványához, hogy bevárván, orvosoltatik-e a' sérelem, ellenkező esetre, tüzetesen tárgyaltassék. Azonban a' hadi adó' megtagadására nézve észrevétele van. Igen gyönge többséget lát az országgyülésen, (compactabb oppositiót kivánna) alig hiszi, hogy a' hadi adó megtagadtassék, 's talán könnyebb volna kevesebbet ajánlani. Azt gondolja, ha az adót megtagadni nem lehetne, a' kormányt számadásra kellenne vonni, 's azt mondani, hogy mennyivel a' kormány a' főispánok 's helytartók' fizetését felemelte, tehát mintegy 230 ezer ft a' hadi adóból levonassék. Ez magában igen törvényes 's alapos, mert a' nemzet többet nem tartozik fizetni, mint a' mennyi szükséges; ha a' kormánynak egyéb jövedelmeiből feleslege van, ezzel bizonyosan a' hadi adót kell pótolni 'stb. Sajnálja, hogy H. Gy. inditványaira nézve nem lehet egy véleményben. Minden alkotmányos országban az alsó táblán összpontosulnak a' legnagyobb észtehetségek; és épen azon egyéneket, kik vagyonosságuknál fogva legtöbb eszközzel birnak magokat kimivelni, az alsó táblának ellenségeivé tenni, veszedelmesnek tartja. A' kir. hivatalnokokra nézve, igy nyilatkozék szóló. Nekünk átalakulási korszakunkban követnünk kell azon nemzetek' példáját, kiknek constitutiójok van. Francziaországban a' ministerek hivatalból ülnek a' kamarákban; Angliában hivatalból ülniök nem szabad, hanem meg kell választatniok, hogy az alsó házban ülhessenek; 's nem lehet minister, ha csak követnek meg nem választatik. Ez a' kormánynyal való összeköttetésnél fogva szükséges, mert a' ministereknek számot 's felvilágositásokat kell adniok. Ő Anglia' példáját szeretné követni, hogy a' kir. hivatalnok nem ezen minőségénél fogva, hanem mint választott követ üljön a' képviselők között. E' tárgyat az országgyülés' rendezésére halasztani kivánja.

Szigety József: Nem kiván a' k. hivatalnokoknak helyet adni. A' mi consiliáriusaink nem ministerek, hanem a' kormánytól függő hivatalnokok. Tudjuk, hogy Francziaországban is igyekeznek a' ministertől függő tisztviselőket a' követek' kamarájából kizárni.

Oszterhuber József: Észrevétele van G. L. inditványára. Tudjuk, hogy az administratorok nem a' hadi adóból fizettetnek, hanem egyenesen azon 130 millió jövedelemből, mellyel az ausztriai kormány bir. És mivel Magyarország 24 millióval járul ez összeghez, 's a' 24 millió legnagyobb részét a' só' ára teszi: ennélfogva G. L. inditványát azon módositással fogadja el, hogy miután a' só' felemelését előidézte „casus necessitatis" különben is megszünt; a' sójövedelemből vonassék le az administratorok' fizetése, 's ezen levont összeg az országos pénztárba fizettessék.

Elnök kimondja a' végzést: miszerint a' RR. sem a' leirattal, sem a' felirattal meg nem elégesznek. Ennélfogva követeiknek utasitásul adják, miként, ha a' kir. igéret foganatba nem vétetnék, a' sérelmek részletesen tárgyaltassanak, 's a' hadi adó' megtagadásához mint egyedüli garantiához nyuljanak. Mi pedig felirunk ő fölségéhez, hogy szeretett főispánunkat a' törvényes fizetés, kötelességek 's jogok mellett adja nekünk vissza. A' kir. hivatalnokokra nézve a' kir. városok iránt adott azon utasitás, miszerint ollyanok követekül nem választhatók, a' megyékre is kiterjesztetik. Voltak más inditványok is, mint a' mágnásokra nézve 'stb. Ezek iránt a' közmegállapodást ugy vette ki, hogy azok el nem fogadtatnak.

Első alispán ur inditványozá, miszerint e' megye által nevelt gyors iró Árvay István, kinek ő, a' t. RR. jóváhagyását remélvén, engedelmet adott Pozsonyba felmenni, a' hol most mint országos gyorsiró dolgozik — a' jelesebb 's a' hirlapokban teljesen nem közelhető beszédeket a' megyének megküldje, 's ezen foglalkozásért megyei fizetése meghagyassék. Ezen inditvány köztetszéssel fogadtatott; 's azon beszédek az országgyülési irnokok által 6 példányban leirandók, hogy a' megyei járások' mindegyikében köröztethessenek.

Február 22-én. Inditványoztatott, hogy az országgyülési költségek, a' házi pénztár' szomoru állapota miatt, előleges kivetés utján még az országgyülés' folyama alatt a' nemesek által fedeztessenek. Elfogadtatott: 's a' rendesi javak összeiratni, 's előlegesen 10,000 ft. beszedetni rendeltettek. —

BORSOD. Miskolcz. Mart. 12-én. Februárban évnegyedes közgyülésünk volt, főispáni helyettesi elnöklet alatt. Első alispánunk, Szepesy László' évi jelentéséből megértettük a' többek közt, miként a' mult évben hadi pénztárunkra 59,197 ft volt kivetve, bevétetett és beszdatott 47,441 frt. Házi pénztárunkra ki volt vetve 62,293 ft. befizettetett és előfogatokkal lerovatott 56,666. A' közelebbi országgyülés költségei' fedezésére 24,349 ft vettetett ki, befizettetett 11,408 ft. Árvákra kiadatott 1059 ft. A' házaló koldulás' eltörlésére gyülő tőke tesz 3980 frtot. Kisdedovó intézetünk' tőkéje 6004 ft rabdolgoztató intézetünké 4782 ft. Ez utóbbi 7072, napszámok által 368 ftot kimélt meg házi pénztárunknak, a' részvényesek' számára azonban mindeddig sem gyümölcsözik, ennek egyik okát az 1843-ki égésben mondják lenni. A' Reviczkymagtárban 1264 köb. gabona, 601 köböl zab találtatik, a' mult inségés évben e' magtár szép szolgálatot tett a' megyei szegényeknek.

Utasitásokat készitő választmányunk' munkálatában, a' királyi előadásokhoz mellékelt törvényjavaslatok iránt méltánylás nyilvánittatván, a' méltánylás szót a' közgyülés kihagyatni rendelte, 's egy napot csaknem az ezen szó feletti vitatkozás huzott ki, melly mellett most olly egyén hősködött, ki sok ideig a' másik oldal' előharczosai közé számittata magát. — A' megyei kormányzás körüli ujitásokat tárgyazó leirat' nyomán tettleges megnyugtatást várunk. E' leirat ellen a' forma' tekintetéből is tétettek kifogások, jelesül, hogy nem felirat' folytán küldetett. Követeinknek tehát ugy ezen, mint más kérdések körüli eljárásaik is, csak helyeseltettek. —

A' n. m. helytartótanács' intézményei között általánosabb figyelmet ébresztett az, melly a' tiszamelléki kölcsönös tüzkártérítő társulat' alapszabályait helybenhagyja, ez intézmény a' pártfogó megyékkel is közöltetni, 's az ezen ügyben tett határozásaink, nevezetesen a' megyei és községi épületeknek e' társulatnál biztositása élethe léptettetni, 's erre a' szövetkezett megyék is felszólittatni rendeltettek, melly határozat nálunk már teljesedésbe is ment. Ez üdvös intézet febr. 1 ső óta szép sikerrel működik, bár a' kezdet' nehézségei 's közlekedési eszközök' nyomorult állapota miatt, a' már fenálló ügynökségeknek még csak egy harmad-részéből küldettek be biztositások, a' biztositott érték immár több százezerekre rug, 's e' miatt a' központi hivalalta' biztositások' követlen kezelésétől felmentve, Miskolczon is egy ügynökséget állitani, 's az irodai tagok' számát szaporitani kellett. Több 's távoli helyekről, 's igen díszes polgári állásu férfiaktól érkeznek részvétellel, közremunkálást 's az ügynökség' elvállalását önként ajánló levelek, annál jellemzőbb sz. kir. Debreczen' városára nézve, hogy onnan felhivás' következtében a' városkapitány azon feleletet adta, miszerint 40,000 ember közt nem találkozott, ki az ügynökséget elvállalja, illyen forma más helyről is tapasztaltatott, 's történeteseen (?) az is királyi város, holott, 4—500 lakosu faluczkákban is igen tisztes helyzetü 's alkalmas ügynökök nyerettek meg. Szemere Bertalan' szellem e' szép reményü szülötte, valamint egyéb vállalatok fölött is, mellyeknek élén áll, a' távolból 's az országgyülés' számos gondjai közt is éber figyelemmel őrködik. — A' bankjegyek miatti aggodalom, zavar és nyerészkedés egy par napig itt is érezhető volt, 's egy gyülés rögtönzésére szolgált alkalmul, mellyet követeinknek e' tárgyra vonatkozó, 's köszönettel fogadott tudósitásuk csakhamar követett.

KÜLFÖLD.

FRANCZIAORSZÁG. Legelőször is meg kell jegyezni e' rovat' irójának, hogy ezek az első sorok, melly-

lyeket a' sajtószabadságnak dicsőséges kivivása óta a' jelen rovatban ir. Goudchaux ideig l. pénzügyminister lemondván, helyébe Garnier Pagès neveztetett ki mart. 5-én. A' nemzeti szinekről ismét rendelkezvén az ideigl. kormány, azokat ujolag ugy állapitá meg, mikép' a' februári napok előtt volt, 's mikép' azokat a' nemzeti convent pluviôse' 27-ik napján a' II. évben rendezé: a' rud mellett áll a' kék, középen a' fehér, szélen a' vörös. Az öszvehivandó nemzeti gyülési tagok' választása iránt rendeltetett még, hogy a' választók a' járások' (canton) főhelyein szavaznak ugyan, de az egész départementra együtt választják a' követeket, 's a' szavazatok a' département' főhelyein számittatnak össze, 's mindenkinek legalább kétezer szavazattal kell birni, hogy követ lehessen. A' követek 25 frank napidijat hoznak az ülések alatt, mi 900 követ után 22,500 frank naponként.

AUSZTRIA. Bécs. Még nem birunk hiteles tudósitásokkal; de annyi bizonyos, hogy Bécsben, hol Metternich herczeg közel négy évtizedig gyüjtötte eszélytelen reactiója által a' békétlenség' anyagját, és az olasz nemzetet olly borzasztó eszközökkel akarta a' kétségbeeség' végelszánásaira kényszeriteni, — Bécsben a' forradalom győztes volt, és még folyvást tart. Mart. 13 án d. e. 10 órakor kezdődtek a' mozgalmak, 's még ekkor nap letétetett Metternich herczeg, 's mint mondják vagy lappang Bécsben, vagy már onnan titkon elutazott. Ferdinand császár rögtön sajtószabadságot adott, 's alkotmányt igért a' derék bécsieknek. Mondják, hogy midőn már annyi erővel birtak is a' mozgalmak, miszerint a' polgárkatonaságnak egy pár tisztjét tanácskozmányra hivták meg a' császári palotába, Metternich herczeg ujolag kimutatva, mennyire nem előrelátó, mennyire nem képes felfogni a' nagy eseményeket, mennyire nincs benne legkisebb vonzalom a' népszabadság iránt, minden engedményeket határtalan makacssággal ellenzett.

BELGIUM. Kormány és hivatalos nemzet mindent elkövetnek és igyekeznek, hogy a' belga nemzetiség fentartassék; vagyis, hogy Belgium a' franczia mozgalmak által el ne sodortassék, 's Francziaországhoz ne csatoltassék, mikép' már az első franczia forradalom' alkalmával történt, 's a' juliusi forradalom után is szándékoltatott, és most kivánják a' franczia nép és a belga democraták. Biztatják is magokat, hogy ezen ország fenn fog maradni; ezt azonban bajos elhinni.

NÉMETORSZÁG. Frankfurt. A' németszövetségi gyülés, melly eddig akadályozólag hatott a' sajtószabadságra, mártius' 3-án azon nevezetes határozatot hozta, miszerint: 1) Minden német státusnak szabadságára hagyatik az előző vizsgálatot megszüntetni, és sajtószabadságot hozni be. Ezt azonban csak olly biztositékok mellett lehet tenni, mellyek a' többi németszövetségi országokat 's az egész szövetséget a' sajtó' visszaélései ellen lehetőleg biztositják.

A' német közvélemény mindennap gyarapul, 's ezen pontokban látszik központosulni: 1) sajtószabadság. 2) Esküttszék. 3) Szövetségi reform. 4) Semmi háboru Francziaország ellen. 5) Semmi szövetség Oroszországgal. 6) Népfölfegyverzés.

A' hassziai nagyherczeg is, kit meg kell különböztetni a' hassziai kurherczegtől, sajtószabadságot adott mártius' 3-án népének.

Ugyanaz történt Nassauherczegségben is. Valamint a' népfölfegyverzés, német parlament' előmozditása iránt kivánt igéret, a' katonaságnak az alkotmányra megesketése, szabad egyesületi jog, szóbeliség, nyilvánosság, esküttszék és vallásszabadság végett előterjesztett kivánságoknak is elegettőn a' herczeg.

Legujabb.

Pest, mártius' 16-kai események. Ismét ünnepélyes menetek tartattak zászlókkal. Az ifjuság karon fogva legszebb rendben haladott. Felkeresték az egyetem tanárai ülését, melly alkalommal a' nagyságos rector oda nyilatkozott, miszerint az ifjuságnak törvényes törekvésekbeni részvétét nem kárhoztatja. Szinte kijelentetett közkivánat' következtében az oktató tanácskozmány' azon rendelete, miszerint addig, mig az élénkebb mozgalmak megszünnek, iskolai szünnapok leendenek. Erre az éljenző sokaság' kivánatára a' fentisztelt előljáró kocsiba ülvén, a' menettel megindult. Az orvosnövendékek szinte felkerestettek. Az egyetemi zászló kiadatott. — A' fővárosi bizottmány küldöttséget nevezett Budára, melly a' d. u. 3 órakor tartott ülésben eljáráaáról számot adott. Meg volt t. i. bizva: 1) járna utána: való e a' hir, hogy Budán katonaság van felállitva, 's a' közlött előzmények szerint intézkedjék. Erre Nyári Pál bizottmányi tag előadá, hogy a' tény részben való, 's azon hirre eredett, mintha a' fegyvertárt a' nép kirabolni akarná. Azonban az illető helyen tett interpellatio után visszatértökben már mindent rendén talált a' küldöttség. Továbbá meg volt bizva a' küldöttség a' felállitott nemzetőrség' számára megkivántató 1500 darab fegyver' kiadását eszközölni. Válasz: a' készen lévő 500 darab kiszolgáltatik. 1000 darab pedig komárombós fog felhozatni. Végre a' küldöttség meglévén bizva kitudni Budaváros előljárói' 's lakosai' hangulatát, jelenté, miszerint erre a' megjelenendő budai küldöttség kinyomatott végzésével fog válaszolni. Ugy lőn. Micsinyei Antal budai jegyző felolvasá az érintett végzést. A' 12 pontot követeiknek utasitásul adják. A' kérelmezést a' kerületi albirák által is köröztetik, 's tartalmát megmagyaráztatják. A' közbátorság' fentartására a' bizottsággal összeköttetésbe teendi magát a' budai tanács. Végre: a' sajtó-szabadságnak legnagyobb renddel történt kivivatása' örömére Budaváros mai napra szinte kivilágitást rendelt.

—Naponként megjelenendvén lapunk, jövő számmal többet.

Pozsony, mártius' 15-kén. Tegnapelőtt reggeli 10 órakor indult a' Ferencz Károly gőzösön, melly e' czélra különösen megrendeltetett, a' népszerü küldöttség Bécsbe. Előlegesen a' küldöttségre nehány nevekot emelünk: a' küldöttséget nádor ő föns. vezérlitagjai, gr. Batthyányi Lajos, Kossuth Lajos, gr. Teleky László, Szentkirályi Móricz, gr. Széchenyi István, b. Vay Miklós, b. Wenkheim Béla, gr. Szapáry Antal, a' követek' sorából minden nevezetesb követ, ki csak önként menni akart. A' küldöttség' száma 70—80.

Az indulás előtt 8 órakor kerületi ülés volt, mellyben a' közös teherviselés az adó minden nemeire nézve, 's az örökváltság közállomány által intézendő kármentesités mellett egyhangulag elfogadtatott. A' városok' követeinek rögtön adandó szavazat elhalasztatott.

Minden hazafi hiszi, hogy ő fölsége a' király' hozzájárulásából a' küldöttség önálló magyar ministeriummal térend vissza a' törvényhozás' helyére.

Pozsonyban minden párt elenyészett, egy eszme látszik uralkodóvá válni, mire a' főhg nádor szólita a' hozzá ment küldöttséget, t. i. hogy minden becsületes hazafinak közös és főkötelessége: a' rend.

Szerkeszti: Csengery Antal.

Dunavizállás.

Mártius' 16 án reggel 8 órakor 7' 2'' 3''' 0 fölött.

1054. szám. **Hivatalos tudósitások.** Mart. 17-én 1848.

(416) **Biról árverés.** (1, 2)

Váltótörvényszéki határozat következtében f. martius hó 21-én szokott reggeli órákban a' fürdőutczai Tüköry-házban különnemü butorok fognak árvereztetni. Költ Pesten 1848. martius 15-én.

Tanárky György kiküldött végrehajtó.

---

(29) **Groszman Ferdinánd János elleni csőd.** (1, 3)

6647. Borsod vármegye alispánja jelentvén, mikép vagyonbukott Groszman Ferdinánd János miskolczi lakos ellen Miskolcz város tanácsa által inditott csődperben a' hitelezők öszszejövetelére f. é. aprilis 7-dike tüzetett ki határnapul, 's tömeggondnokká Hőke Károly, perügyelővé pedig Piskóty János neveztettek. Kelt böjtelő hó 15-én 1848.

---

(31) **Traiber Károly Henrik elleni csőd.** (1, 3)

6732. Pécs város tanácsa jelentése szerint vagyonában megfogyott Traiber Károly Henrik kereskedő hitelezői csődületének határnapjául f. é. majus 3., 4. és 5-ike tüzetvén ki, 's ideiglenes tömeggondnokká Radenich Imre tanácsnok, perügyelővé pedig Aidinger Pál tiszti főügyvéd neveztetvén. Kelt böjtelő hó 15-én 1848.

---

(33) **Kiss Sándor csődpere megszüntetése.** (1, 3)

7585. Debreczen város tanácsa jelentvén, miszerint Kiss Sándor helybeli kereskedő ellen inditott csődben a' kitüzött határnapon semmi követelés be nem adatván, az emlitett csőd megszüntnek nyilvánitatik. Kelt böjtelő hó 15-dikén 1848.

---

(34) **Rosenthal Sámuel csődpere megszüntetése.** (1, 3)

7806. A' Hajdu-kerületnek felirása szerint, miután Rosenthal Sámuel böszörményi zsidó hitelezőivel barátságosan megegyezett, az ellene rendelt csődper megszüntetnek nyilatkoztatott. Kelt böjtelő hó 15-dikén 1848.

---

(42) **Kötelezvények-megsemmisitése.** (1, 3)

8229. Pest város tanácsa Csáky-Pentz örökösöknek folyamodása következtében a' most emlitett örökösöknek ősi házukra betáblázott, azonban részint kifizetett, részint pedig elenyésztett kötelezvényeknek megsemmisitését országszerte kihirdettetni kérvén, ennélfogva az ⁄. ide mellékelt jegyzékben foglalt 's néhai Csáky János és Pentz Terézt szenvedőleg illetett 7. rendbeli kötelezvények megsemmisitése körszerte kihirdettetik. Kelt Böjtelő hó 22-dikén 1848.

⁄. 8229, Megsemmisitendő kötelezvények jegyzéke.

a) Malschinger Ferencz részére 700 p. fr. 33 krajczárokról kiadott 's 1814. évi november 10kén betáblázott kötvény.

b) Pencz Miklós részére 8000 p. forintról 1815. évi február 16. kiadott 's 1817. évi april 19. betáblázott kötvény.

c) Kleinheicz Ferencz részére 320 p. forintról 1816. évi october 23. kiadott, 's 1817. évi april 26. betáblázott kötvény.

d) Pencz Teréznek 1800. évi január 12. kiadott, 's 1817. évi május 3. betáblázott házassági szerződvénye.

e) Koch Vilmosnak 242 fr. és 1353 fr. 30 kr. kelt, 's 1817. évi május 10. betáblázott kereskedői-könyv kivonata.

f) Kleinheicz Ferencz részére 80 p. fr. 1817. évi julius 23. kiadott 's azon évi september 29. betáblázott kötlevél.

g) Bogner Jánosnak 244 fr. 1818. évi junius 14. betáblázott árjegyzéki követelése.

---

(44) **Vinterstein Bernát elleni csőd.** (1, 3)

8658. Pest város tanácsa jelentése szerint vagyonában megfogyott Vinterstein Bernát hitelezői csődületének határnapjául f. é. april 17-dike tüzetvén ki, 's ideiglenes tömeggondnokká Strasser Salamon, perügyelővé pedig Molnár József ügyvéd neveztetvén. Kelt Böjtelő hó 22-dikén 1848.

---

(40) **Fiumei betáblázások megsemmisitése.** (2, 3)

39899. A' Fiumei kerületi első biróságu törvényszék jelentése szerint, azon e' kerületben 1777-ik évtől kezdve 1822-ik év végéig nyert, és e' törvényszéknél lévő jegyzékben akárki által megszemlélhető betáblázások, mellyek iránt részéről az 1844-ik évi julius 17-én 1245. sz alatt kibocsátott idéző hirdetmény által kitüzött egy év és napi határidő alatt kiigazitásuk végett senki sem jelentkezett, mint megsemmisitettek kitábláztatván. — Kelt september 21-én 1847.

---

(18) **Kötelezvény-semmisités.** (3, 3)

4793. Arad város tanácsa felirása folytán özvegy Pálinkás Pálné született Kiss Erzsébetnek folyamodása következtében két rendbéli, 's jelesül 300 és illetőleg 500 v. ftról kiadott, 1836-dik évben betáblázott, 's a' mondott folyamodót és néhai férje Pálinkás Pált szenvedőleg, Göncző Lukácsot és Biró Györgyöt pedig keresőleg illető, már kifizetett, de kitábláztatás előtt elégetett kötelezvénynek megsemmisitése országszerte kihirdettetik. Kelt Böjtelő hó 1-ső napján 1848.

---

(397) **Biról árverés.** (2, 2)

Váltótörvényszéki végrehajtás következtében fognak f. hó 17-én d. u. 3 órakor a' pesti e. b. váltótörvényszék előteremében különféle ezüstnemük, eladatni. Jordán József végrehajtó.

---

(233) **Pályázat.** (3, 3)

3577. Pauler Tivadarnak a' győri főtanodábai áthelyezése által a' zágrábi főtanodában megürült természet- és magyar közjogtani tanszékre mind a' királyi tudomány-egyetemnél, mind Zágrábban tartandó pályázatra határnapul folyó 1848-ik évi julius 6-dik napja tüzetvén ki. — Kelt Budán, február 12-én 1848.

---

(307) **Haszonbérlet.** (3, 3)

A' fomlgu m. k. udv. kamara rendeléséből a' megürült váczi püspökség részéről ezennel közhirré tétetik: hogy az alább megnevezett földes uri haszonvételek, mellyek iránt a' fenálló haszonbéri szerződések a' folyó év végével megszünendnek, az 1819-iki évi január 1-ső napjától számitandó három egymás után következő esztendőkre, a' folyó 1848-iki majus 27-én délelőtti 10 órakor Váczon az igazgatói épületben levő uradalmi irodában felsőbb jováhagyás fentartása mellett tartandó közárverés utján ujabban bérbeadandók lesznek, jelesül:

a) Nagyszálhegyben Vácz mellett az ugy nevezett Bodor árkában malomkövek készitésére alkalmatos kőbánya.

b) A' verőczei határban fekvő ugy nevezett magyar-mályi kőbánya.

c) Ugyanazon határban fekvő ugy nevezett károlyvölgyi kőbánya. Végre

d) A' nógrádi két patak-malom.

Bérleni kivánok a' felyebb kitett helyre 's időre a' szokott száztól számitandó tiz kamatos bánatpénzekkel, 's biztositékul lekötendő értekükről szóló hiteles bizonyitványokkal ellátva, azon megjegyzéssel hivatnak meg: hogy a' bérfeltételek Váczon az igazgatói hivatalnál árverés előtt is bármikor megtekinthetők, és hogy a' megigért árak és bánatpénzek kész ezüst pénzben lesznek leteendők. —

Kelt Váczon február 1-én 1848.

---

(45) **Mayer Ferencz elleni csőd.** (1, 3)

8659. Pest város tanácsa jelentése szzrint Mayer Ferencz épületfa kereskedő hitelezői csődületének határnapja f. é. april 5-dikére tüzetvén ki, 's tömeggondnokká Lucz Henrik, perügyelővé pedig Ráth Károly hites ügyvéd neveztetvén. Kelt Böjtelő hó 22-dikén 1848.

---

(23) **Részvény-semmisités.** (3, 3)

5613. Pest város tanácsa Darnóczy Ludovika folyamodása következtében a' pesti czukorgyáregyesület által Kirchmeyer József nevére 200 p. ftról kiadott, 's ez által Kirchmeyer született Katona Franciskára, ez által pedig a' mondott folyamodóra átruháztatott és tőle ellopott részvénynek megsemmisitését országszerte kihirdettetni kérvén; mivel az illető iromanyokból kitetszett: miként a' kérdéses ellopott részvény a' fennemlitett folyamodónak csak ugyan kétségtelen tulajdona, annak megsemmisitése ezennel kihirdettetik. Kelt Böjtelő hó 8-án 1848.

---

(48) **Strasser B. elleni csőd.** (2, 3)

8667. Pest város tanácsa felirása szerint Strasser B. hitelezői csődületének határnapja f. é. martius 28-dikára tüzetvén ki, 's tömeggondnokká Blass Móricz, perügyelővé pedig Molnár József hites ügyvéd neveztetvén. Kelt Böjtelő hó 22-dikén 1848.

---

(35) **Neuhoffer Kristóf elleni csőd.** (2, 3)

7825. Pest város tanácsának jelentése szerint eladósult néhai Neuhoffer Kristóf tömege ellen rendelt csődben a' hitelezők összejövetelére f. é. aprilis 12-dike tüzetvén ki határnapul, tömeggondnokká Grátzer Antal, pergondviselővé pedig Paksy Lajos hites ügyvéd neveztetett. Kelt böjtelő hó 15-én 1848.

---

(43) **Néhai Svastics Teréz tömege elleni csőd.** (2, 3)

8510. Zala vármegye csődtörvényszéke feljelentvén, hogy néhai Svastits Terézia, Botka Józsefnő tömege ellen inditott csődben a' hitelezők összejövetelére f. é. martius 31-ke tüzetett ki határnapul, és ideiglenes tömeggondnokul Hegyi Enok táblabiró, perügyelőül pedig Kovács Antal ügyvéd neveztetett ki. Kelt böjtelő hó 22-dikén 1848.

---

(46) **Zilczer Móricz elleni csőd.** (2, 3)

8665. Pest város tanácsa felirása szerint Zilczer Móricz hitelezői csőtületének határnapja f. é. martzius 30-dikára tüzetvén ki, 's tömeggondnokká „Lichtenstern 's fiai" czim alatti kereskedő, perügyelővé pedig Kolmann Károly hites ügyvéd neveztetvén. Kelt Böjtelő hó 22-dikén 1848.

---

(47) **Klein Vilmos elleni csőd.** (2, 3)

8666. Pest város tanácsa felirása szerint Klein Vilmos hitelezői csődületének határnapja f. é. martius 28-dikára tüzetvén ki, 's tömeggondnokká Blass Móricz, perügyelővé pedig Molnár József hites ügyvéd neveztetvén. Kelt Böjtelő hó 22-dikén 1848.

(312) **Már teljesen megjelent!** (3, 3)

HECKENAST GUSZTÁV

pesti könyvárus és kiadónál, és minden hiteles könyvárusnál kapható:

Legujabb és legteljesb

magyar-német és német-magyar

ZSEBSZÓTÁR,

legujabb helyesirás szerint, 's az ujonan alakitott vagy felélesztett szókkal bővitve öszveirta

Alsó-viszti Fogarasi János.

Második, jobbitott és sok ezer uj szókkal bővitett kiadás.

Kis 8-rét, két hasábban és nagyobb 's olvashatóbb betükkel nyomva minden eddigi magyar-német zsebszótáraknál.

Teljes 2 kötetben füzve 4 frt p. p.

Egy-egy kötet ára 2 frt p. p.

Figyelmeztetés a' könyvárusokhoz!

Czakó' „VÉGRENDELET"

czimü 5 felvonásos dramája — melly a' boldogultnak legjobb müve — (nagy 8-adrét, dupla velin papiron) kapható a' kiadótulajdonos **Kolosy Gergely** nemzeti szinházi pénztárnoknál a' szinházi irodában és este a' pénztárnál vagy lakásán sip-utcza 368. sz. a. Ára egy példánynak 1 frt pengő pénzben, nagyobb vételnél 20% ráadatik. (395) (2,2)

Wagner József

mükereskedésében Pesten Serviták-térén e' napokban megjelennek egyedüli tulajdonjoggal következő **jóltalált arczképek:**

Vidos József, Lónyay M., Bonis S., Tomcsányi, gróf Andrássy Imre és Gyula,

ára chinai papiron 1 ft 40 kr, fehér papiron 1 ft 20 kr. — Az utóbbi háromnak próbanyomata a' nevezett mükereskedésben szemlélet végett már ki van állitva. (391) (3, 3)

---

(385) (2, 3)

Balaton- gőzhajózás

utazási rende 1848-ik évi martius hónapban.

A' „**Kisfaludy**" gőzös **Füredről** minden hétfőn, szerdán, pénteken reggeli 6 órakor indul **Keszthelyre**, ott meghál. **Keszthelyről** pedig minden kedden, csütörtökön, szombaton reggeli 6 órakor indul **Kenesére**, 's onnan füredi hálására visszatér. Lemeneti utjában Szántód, Boglár, Fülöp, Badacson, Fonyódi állomásokat megérinti, visszajövet Alsó-Örsöt is. — Erős vasból készitett két rakhajók egyike minden szerdán Keszthelyről Kenesére, a' másik ugyanaz napon Keneséről Keszthelyre portékákat és termesztményeket szállit. A' szállitás iránti intézkedéseket Füreden a' Balaton-gőzhajózási igazgatóság vezérli.

Pinterics József.

---

(293) (2, 0)

Magyar közép- ponti vasut.

Naponkénti indulások f. 1848-iki martius 1-től kezdve további rendelkezésig.

A' termesztményekkel kereskedést üző falusi lakosoknak a' várossal való közlekedések' könnyebbitése miatt 5 mázsát tul nem haladó termesztmények a' tulajdonosok' kiséretiben a' legkisebb fuvardij azaz minden mázsától mérföldenkint $1\frac{1}{2}$ p. kr. lefizetése mellett (a' fel és lerakodás dijját hozzá nem értve) személyvonatokkal is tovaszállitásra minden állomáson felvétetnek.

Pestről Váczra:
8 órakor reggel személy vonat.
2 órakor 30 percz délután vegyes vonat.
4 órakor 30 percz délután személy vonat.

Pestről Szolnokra:
6 órakor 30 percz reggel }
1 „ 30 „ délután } vegyes vonatok.

Váczról Pestre:
6 órakor reggel személy vonat.
11 órakor délelőtt vegyes vonat.
5 órakor 45 percz délután személy vonat.

Szolnokról Pestre:
6 órakor 30 percz reggel }
1 „ 30 „ délután } vegyes vonatok.

Pest 1848-ik februar 26-kán. **A' magyar középponti vasut igazgatóságától.**

Figyelemre méltó!

Jutányos bizományi raktára a' különféle nemü lakatos-, zsindel-, és más egyéb **szegeknek**, mellyek fölötte **jutányos** áron és kedvező feltételek alatt kaphatók **Krishaber S. és fia** nagykereskedőknél.

Irodájuk: Pesten király-utczában Majthényi-házban 1-ső emeleten. (398) (2,3)

Jáva-kávé

nagy mennyiségben egyenest

Amsterdamból (Holland)

szállitva legjutányosb áron ajánltatik **Bárány** és **Társa** által. Árutáruk szélutcza 237. számu Fábry-házban az „**arany báránynál**" (a' tigris-fogadóval szemközt). (389) (3,6)

M u l e

telivér angol mén, atyja Camel, anyja Temper, hág félvér kanczákat 8, telivéreket pedig 10 darab aranyért, Zsámbokon, Pest vármegyében, **Beniczky Ödön** táblabiró urnál. — Ugyanott: **Regulus** telivér angol mén Cato és Ybla után hág 20 p. frtért, melly illő áron el is adatik. (327) (2,2)

---

(367) **J e l e n t é s.** (2, 4)

Alolirtnak van szerencséje a' t. cz. közönség' kegyes figyelmébe ajánlani

gazdasági ügyszobáját

melly minden nemü gazdászati szakba vágó ügyeket elfogad, 's végez.

Megtalálható a' városban Jacober-utczában 807. szám alatt. — Bécs februárban 1848.

André E.
gazdászati tanácsos.

---

(339) **Haszonbérlet.** (2, 3)

Méltóságos hodosi és kizdai báró Szina György ur tolnai urodalmában, nevezetesen a' Dunaparton fekvő Tolna mezővárosban folyó 1848-dik évi aprilis 2-kán tartandó nyilvános árverés utján a' következő haszonvételek lesznek bérbeadandók:

1) a' „zöldfa" czimü vendéglő, az ezzel egybekapcsolt saját bor- 's pálinka-, és uraságí ser-mérési és szabad konyhatartási joggal. — Bérlési idő 1848-ik évi april 24-kétől 1849-iki december 31-ig.

2) a' sóárulási jog.

3) a' földesuri boltok.

4) egy a' Dunapartnál fekvő tér, melly kőszén lerakására különösen alkalmas.

5) a' Dunáni átjárás ahoz tartozó szerekkel és épületekkel együtt, saját bor- 's pálinka- és uraságí sermérési joggal egybekapcsolva.

Ez utóbbi négy haszonvételeknek bérlési idejök tart 1848-ik évi aprilis 24-kétől 1850-iki december 31-dikig.

Az árverés az uradalmi irodában a' hely szinén Tolnán — hol a' haszonbéri feltételek mindenkor megtekinthetők — délelőtti órákban fog tartatni, hova a' vállalkozni szándékozók, szükséges bánatpénzzel ellátva, ezennel illőleg meghivatnak.

Az illető haszonbéri szerződések az uraságí jóváhagyás fentartásával fognak megköttetni.

---

(402) **Árverési hirdetés.** (2, 2)

Folyó évi martius 22-én Pozsonyban a' száraz-vám-utczai 305-ik számu Zeillinger-féle házban néhai fehérvári püspök b. Barkóczy László ur tömegéhez tartozó ingóságok u. m. ruhanemüek, ezüst 's más drágaságok, a' kir. fiscus részéről közárverés utján fognak eladatni.

---

(281) **Eladó gyógyszertár.** (3, 3)

Egy a' tiszántuli kerületben, 10 ezer népes mezővárosban, jól felszerelt 's évenkint 6 ezer váltó forintot jövedelmező gyógyszertár legkedvezőbb feltételek mellett 's olcsón eladandó. — Értekezhetni személyesen vagy bérment levelek által Hornyay Ferencz sebészmester urral az orvosi egyetemben.

---

(403) **Haszonbérletek.** (1, 3)

Szabad királyi Zombor városának alább elősorolt javadalmai folyó évi majus 16-án tartandó árverés utján f. 1848-ik évi november 1-től három egymásután következő évekre haszonbérbe adandók, ugymint:

1) Országos vásári jog.
2) Héti vásár joga.
3) 1ső számtól egész 19-ig városház alatti Anyi bolt.
4) Sztapari uton levő sütő-kemencze.
5) Csanoplai „ „ „ „
6) Bajai „ „ „ „
7) Korona nevü „ „ „
8) Szelencsai városban „ „
9) 4 mészárszék.
10) Városház alatti pincze.
11) Oskolaház „ „
12) Szivatzi uton levő bormérési jog.
13) Apathini „ „ „ „
14) Sztapari „ „ „ „
15) Bezdani „ „ „ „
16) Kernai „ „ „ „
17) Gakovai „ „ „ „
18) Sztanisitsi „ „ „
19) N. Milititsi „ „ „
20) Csonoplai „ „ „
21) Veprovatzi „ „ „
22) Szontai „ „ „ „
23) Bezdani uton levő kozara.
24) Sztapari „ „ „
25) Csonoplai „ „ „
26) Szontai „ „ „
27) Csaterlyai jog.
28) Zsidó konyha.
29) Halászati jog.
30) Oskola-épületben levő bolt.
31) Bor-vám vagy accisa.
32) Kórházra szánt bor-vám joga.
33) Oskola-épületben levő kvártély.
34) Sztapari uton levő föld.
35) Apathini „ „ „
36) Sztanisitsi „ „ „
37) N. Milititsi „ „ „
38) Bajai „ „ „
39) Bezdani „ „ „

Költ Zomborban 1848-ik évi martius 8-án.

Lollossent István számvevő.

---

(400) **Vlagyovics József** (1, 3)

erőmüvész

tiszteletttel köztudomásul adja a' t. cz. közönségnek, miszerint ő készit mindenféle szerkezetü gépeket, ugymint: álló gőzgépeket, viz erejü sajtót (hydraulische Pres) gőz, viz, vagy ló által huzó olajgyárakat, alapostul, 's többféle buzamalmokat, **champagnei-gépet**; továbbá felvállal gyertya-, **keményitő-**, serfőző-gyárak beigazitását, nemkülönben gazdasági **gépeket**, a' legujabb, legegyszerübb modorokban, a' legjutányosabb áron.

Lakása: Pesten üllői-uton 5-ik sz. a.

Figyelmeztetés a' hölgyekhez.

Egészen uj szállitmányu legutósó párisi és bécsi divat szerint szabott tavaszi **mantillék** és **überwurfok** finom kásmérból, alepinből, és nehéz selyemkelmékből, ugyszinte nehéz selyem-bársonyból folyvást nagy válogatásban léteznek és jutányos áron

Ehnn Tamás

divatárúkereskedésében Pesten, városház-téren, a' városi gyógyszertár mellett a' „**Reménynél**".

(415) (1,3)

---

(379) Épen most jelent meg (1, 3)

Heckenast Gusztáv

pesti kiadó-könyvárusnál és általa minden hiteles magyar és erdélyi könyvkereskedőnél kapható:

A' Világ történetei

legrégibb időktől fogva a' legujabb korig.

Vezérfonalul

a' történeti oktatásban.

Irta KISS LAJOS.

Nagy 12-rét. füzve 48 kr. p. p.

---

(404) **F e l h i v á s.** (2, 6)

Néhai Kisszely Albert, sz. kir. Eperjes városában létező polgári hagyománya, annak örökösei közt felosztandó lévén; mivel fiának Kisszely Albertnek, a' belvárosi ház végrendeletileg hagyatott, abból azonban a' többi öt osztályosok kifizetendők volnának: a' nevezett ifjabb Kisszely Albert, — ki jelenleg mint asztaloslegény vándorol 's kinek mostani tartózkodási helye nem tudatik, ezennel hivatalosan felszólittatik, miszerint folyó évi martius 28-káig nyilatkozzék: valljon a' többi osztályosokat az érintett házból kifizethetendi-é vagy sem? Ez utóbbi esetre, vagy ha addig épen nem nyilatkoznék, a' ház árverési uton el fog adatni Költ Eperjesen, martius 1-ső napján 1848.

Kriebel András
sz. kir. Eperjes városa tanácsnoka, 's az osztályt foganatositandó küldöttség elnöke.

---

(401) **Az Ibrányi Ferencz** (2, 3)

ellen folyamatban levő csődperben, a' tömeg gazdálkodó választmánya tagjai lemondván választmánytagsági minőségükről, — a' hitelezők folyó évi april 3-dik napjára Szabolcs megyei N. Kálló városba kitüzött ujabbi választásra ezennel felszólitatnak.

---

(405) **Á r v e r é s.** (2, 2)

Pénteken martius 17-én délutáni 3 órakor Pesten fő-uton Sturm-ház szomszédságában b. Vay-házban fognak mindenféle asztalos műhelyi szerszámok közárverés uton eladatni.

Dirner Lajos
végrehajtó.

---

(294) **Falusi lak bérbeadása.** (2, 3)

A' Pest-váczi vasut mellett Rákos-Palota helységében fekvő 's szükséges istálló 's a' legujabb modorra készitett angolkerttel 's ebben lévő tavacskával ellátott egy falusi lak nyári hónapokra, avagy pedig egész évre is haszonbérbe adatik. E' nevezett lakház kettős osztályból (souterrain) lévén öszveszerkezve; a' felső osztály foglal magában előszobát, kerti szobát verandával, díszteremet, (salon) ebédlő, fürdőszobát, négy lak- és egy inas-szobákat, ezekhez tartozó konyha, cselédi szoba és élelmi kamarával; — a' földalatti (souterrain) osztály, melly egy alkalmas helyen elrendezett lépcső által van egybekapcsolva a' felső osztállyal, mosókonyhát, egy dolgozó 's két cselédi lak-szobákat, bor, zöldség 's fatartó pinczéken kivül még egy jégvermet is tartalmaz.

A' lakházon lévő felépület pedig a' budai hegyekre, ugy az egész környékre a' legkellemetesebb kilátást engedi.

Mingyárt a' leirt lakház mellett egy elkülönözött udvarral ellátva van az istálló-épület, két ló 's hat darab szarvasmarha számára alkalmazva; van benne még egy kocsi-szin, 's ezeken kivül egy üvegház kertészi lakkal, mellybe az ott alkalmazott kertész nyeri lakását.

A' vállalkozó bérnökök vagy személyesen, vagy pedig bérmentesitett levél által értekezhetnek a' Pest melletti Rákos-Palotán lakozó uradalmi számtartóval; különben pedig a' bérnökök kivánságához képest ezen lakháznak megtekinthetésére minden időben alkalmat fog szolgálni az e' végre ott megbizott egyén.

---

(348) **90 db göböl-ökör** (2, 3)

méltóságos vásonkeöi gróf Zichy Ödön ő nagysága kálozi uradalmában eladó, a' venni szándékozók bővebb tudósitást vehetnek alólirtnál.

Káloz, martius hó 4-én 1848.

Durneisz Konrád.
kormányzó tiszttartó.

Falusi lak bérbeadása.

A' vasuti állomás mellett fekvő Rákos-Palotán f. évi sz. György naptól fogva egész évre, vagy a' nyári és őszi hónapokra egy szép falusi lak — melly a' vasuttól Fótra vezető ut mellett fekszik, és a' tóra, vasutra és a' budai hegyekre kilátással bir, magában foglal 7 szobát, 2 előszobát; föld alatt: 1 cselédszobát, 1 konyhát, éléskamrát, 2 pinczét, 4 lóra és 6 tehénre való istállót — akár egészen, akár kétfelé osztva, bérbe adandó. — A' bérlési föltételek megtudhatók Palotán Mühr Ferencz ügyelő urnál, és Pesten borzutczai 150-ik számu ház 1-ső emeletén 7-ik számu lakáson; a' lak pedig a' hely szinén mindenkor megtekinthető. (350) (2, 3)

Ujon nyitott férfiruha-tár!

Alábbirt a' nagytiszteletü közönségnek alázattal jelenti, miszerint ujonan rendezett férfiruha-tárát a' Sebestyén-téren lévő Havas-féle ház 1-ső emeletében elhelyezte légyen, hol is a' legujabb divat szerint legizletesebben kiállitott mindennemü kész öltönyök, mind pedig az év minden szakára megkivántató különféle legjobb minőségü szövetek tetszés szerinti válogatásban találhatók. Gyors és lehető legillendőbb szolgálatról is gondoskodva van. — Hajlandó részvétért esedezik.

Kammermayer György,
polg. férfi-szabómester.

(352) (2, 3)

Budán a' hajóhid közelében levő „**elefánt**" czimü füszerárukereskedés ajánlja legszebb czukorait és kávéit, 's általában mindennemü füszerárúkat a' legjutányosb áron

Kindl Antal
(azelőtt Semelveiss).

(361) (2,2)

---

(355) **Á r v e r é s.** (2, 2)

Folyó 1848-dik évi aprilis 9-én és következő napokon Adacs pusztának b. Jeszenák János ur által haszonbérlett részén, mintegy 450 hold őszi és 45 h. repcze-vetés, 30 öl hosszu f. juhszin, ökör-istáló, 's egyéb épületekhez való fa és egyéb szerek fognak árvereztetni. Addig is bővebben értesülhetni helyben a' kasznári hivatalnál.

---

(299) **Hirdetés.** (3, 3)

T. Gázsy Imre urnak M. Peterdi határon Debreczen és N. Várad közt lévő országut melletti 1500 köblös pusztája, 110 köblös őszi buzavetéssel, és az ide tartozó gazdasági épületekkel együtt, akár 6 akár 12 évre minden pillanatban haszonbérbe adandó. A' kibérleni szándékozók személyesen, vagy levél által a' fentnevezett és M. Peterden lakó tulajdonossali értekezésre ezennel fölhivatnak.

Orgona és phisharmonika.

Alulirt, ki külföldön a' leghiresebb orgonakészitőknél, ugyszinte Bécsben Deutschmann H. S. cs. kir. udvari orgonakészitőnél nehány éveken át mint müvezető (Werkführer) foglalkozott, és az egyetemtől ugyszinte a' technikai intézettől, a' phisika és mechanika felöl, legjobb bizonyitványokkal van ellátva, ajánlja magát a' t. cz. közönségnek, minthogy ő orgonákat a' legujabb modor és legjobb mechanika szerint lehető legjutányosb áron képes késziteni; — egyszersmind készit phisharmonikákat is, mellyekből nála eladás végett több darab készen van.

Komornyik F.
orgona- és phisharmonika-készitő Pesten Terézvárosi király-utczában a' vakok-intézetével átellenben.

(314) (3,3)

---

(353) **Bükköny-mag.** (3, 3)

Jász-Berényben 200 kila jó minőségü tiszta vetni való **bükköny-mag**, kilája 4 frt 30 krval váltóban eladó; bővebb értesitést ád az oda való kávés; kisebb részletekben is adatik belőle, kivánság szerint.

Kiadja Landerer Lajos.